БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 35 (16.421). | 12 февраль 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ РЕСПУБЛИКА СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорида мамлакатимиз тўққизинчи беш йилликда коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда анча олға қадам қўйганлигини қайд этдилар. Халқ хўжалигининг ҳамма соҳалари янада ривож топди, совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражаси анча кўтарилди. Шу муваффақиятлар ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлилар, барча совет халқи фидокорона меҳнатининг, партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишлари натижасидир.

Социалистик мусобақа ишлаб чиқариш планларини бажаришда, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда ишнинг бошқа сифат кўрсаткичларини яхшилашда, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳини тарбиялашда муҳим роль ўйнади. Бу мусобақа янги, янада юксак босқичга кўтарилди.

Ўнинчи беш йиллик сиёсий шавқ-завқ ва меҳнат ғайрати жўш урган бир вазиятда бошланди. Халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг ходимлари партиянинг КПСС XXV съездини меҳнатда янги-янги ютуқлар билан кутиб олайлик деган чақириғига жавобан ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақага актив қўшилдилар.

Янги ташаббус ва ватанпарварлик ишлари мамлакат саноатида, қурилишларида, қишлоқ хўжалигида кенг қулоч ёйиб бормоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети 1976 йилда республика социалистик мусобақасини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, министрликлар ва идоралар, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари, хўжалик раҳбарлари ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларни «Экономика ва халқ фаровонлигини янада юксалтириш йўлида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифати оширилсин» деган шиор остида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини кенг қулоч ёйдиришга қаратсинлар.

Мусобақадошлар қуйидаги асосий вазифаларни ҳал этишга куч-ғайрат сарфлашлари лозим:

— ҳар бир меҳнаткаш, ҳар бир меҳнат коллективи иш сифати ва самарадорлигини ошириш, маҳсулот ва қурилиш-монтаж ишларининг техникавий даражаси ва сифатини муттасил ошириб бориш, юксак категориядаги маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш;

— фан-техника тараққиётини янада жадаллаштириш, ходимлар малакаси ва профессионал маҳоратини ошириш, меҳнатни, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, иш вақтидан яхшироқ фойдаланиш асосида меҳнат унумдорлигини юксак суръатлар билан ўстиришни таъминлаш;

— ишлаб чиқариш фондларидан мумкин қадар самарали фойдаланиш, машина ва ускуна ишининг смена коэффициентини ошириш, янгитдан ишга туширилувчи қувватларни ўзлаштириш муддатларини қисқартириш ва лойиҳадаги техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришиш;

— тежаб-тергаш режимини кучайтириш, ишлаб чиқарилувчи маҳсулот таннархини ва унга кетадиган материални камайтириш, хом ашё, материал, энергиядан ва бошқа моддий ҳамда молиявий ресурслардан ишнинг кўзини билиб пухта фойдаланиш;

— илмий-тадқиқотлар самарадорлигини ошириш, уларнинг натижаларидан халқ хўжалигида фойдаланишни тезлаштириш, прогрессив материал ва технологик жараёнлар, янги машина ва ускуналар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этиш, уларнинг вазнини камайтириш, кўпга чидайдиган ва пишиқ-пухта қилиш;

— план топшириқлари белгиланган номенклатура ва хил бўйича, кооперация усулида маҳсулот етказиб бериш ва шартнома мажбуриятлари бўйича план топшириқлари албатта бажарилгани ҳолда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларидаги корхоналарда юқори сифатли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш;

— дон, гўшт, сут, пахта, қанд лавлаги, сабзавот, картошка, деҳқончилик ва чорвачилик бошқа хил маҳсулотлари етиштиришни ҳамма чоралар билан кўпайтириш, ҳар бир колхоз ва совхоз давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариши, ер, техника, ўғитдан янада самарали фойдаланиш;

— қурилиш муддатларини қисқартириш ва нархини арзонлаштириш, ишлаб турган корхоналарни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишни кенгайтириш; қурилиш-монтаж ишлари олиб боришнинг прогрессив методларини, юксак самарали материал ва конструкцияларни қўллаш, бино ва иншоотларни лойиҳалашни такомиллаштириш;

— халқ хўжалиги ва аҳолига ҳамма турлардаги транспорт ва алоқа хизматини яхшилаш, истеъмолчиларга юкларни тезроқ элтиб бериш, харажатлар, норационал юк ташишни қисқартириш, транспорт воситаларидан янада тўлароқ фойдаланиш;

— ишлаб чиқаришдан ташқари доирадаги ҳамма соҳалар ишини яхшилаш, хизмат кўрсатиш ҳажми ва турларини кўпайтириш, аҳолига прогрессив хизмат кўрсатиш формалари ва методларини жорий этиш, ишда маданиятни ошириш.

Партия, совет, касаба союз, комсомол органлари ва хўжалик органларига, министрликларга ва идораларга умумхалқ социалистик мусобақасини ташкил этиш борасида орттирилган тажрибалардан ҳамма чоралар билан фойдаланиш тавсия этилди. Корхона, цех, смена, бригада, участка, бўлим, ферма ва звено коллективларининг социалистик мусобақаси, шунингдек ишчи ва колхозчиларнинг индивидуал мусобақаси ҳамда касб-ҳунар мусобақаси доимо такомиллаштириб борилсин;

— сифатни анча ошириш ва халқ хўжалигида юксак самарага эришиш мақсадларида хом ашё, материал, комплектловчи буюм етказиб берадиган корхона ва ташкилот коллективлари билан тайёр маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг коллективлари ўртасидаги мусобақани авж олдиришга алоҳида эътибор берилсин. Илм-фан билан ишлаб чиқариш ходимларининг ижодий ҳамдўстлиги мустаҳкамлансин;

— зиммага олинган социалистик мажбуриятлар ва муқобил планларни ҳамма коллективлар, ишчилар ва колхозчилар муваффақиятли бажаришлари учун зарур шарт-шароитлар таъминлансин. Социалистик мусобақа таъсирчанлигини янада оширишга эришилсин. Совет кишилари меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялансин, меҳнат интизоми ва ишлаб чиқариш интизоми мустаҳкамлансин;

— соҳада энг юксак кўрсаткичларга эришган социалистик мусобақа ғолиблари — новаторлар, илғор ишчилар, колхозчилар ва инженер-техник ходимларнинг иш тажрибалари сабот билан жорий этиб борилсин. Министрликлар ва идоралар илғор тажрибаларни жорий этиш йиллик планлари ишлаб чиқилиши ва бажарилиши устидан назоратни кучайтирсинлар. 1976 йилда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Тўққизинчи беш йилликдаги шавкатли меҳнат учун» эсдалик нишонларига сазовор бўладиган корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа ташкилотлар тажрибаларини ўрганиш ташкил қилинсин.

Партия, касаба союз, комсомол органлари, министрликлар ва идоралар ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш сифатини янада ошириш, мураббийлик ҳаракатини ривожлантириш, кадр ишчиларнинг тажрибаларини, ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг қаҳрамонона анъаналарини ёш ишчи ва колхозчиларга ўргатиш зарур.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилда халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори республиканинг ҳамма ишлаб чиқариш коллективларида ижодий куч-ғайратларни янада жўш урдириб юборди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети саноат корхоналари ва қурилиш илғорларидан ўн кишининг ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик планни бажариш борасидаги ташаббусини маъқуллади. Уларнинг бу ташаббуси кенг оммалашмоқда.

Кўпгина саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системасини ишлаб чиқиш ва жорий этиш асосида буюмларнинг техникавий даражасини ва сифатини янада ошириш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият олдилар. Самарқанд ва Сурхондарё областлари қишлоқ хўжалик ходимлари дон тайёрлашни максимал даражада кўпайтириш соҳасида мусобақа ташаббускори бўлиб чиқдилар. Андижон области механизаторлари кузги-қишки дала ишларининг бутун комплексини КПСС XXV съезди очиладиган кунгача бажариш мажбуриятини олдилар. Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати корхоналарини қуришни жадаллаштириш, улар учун керакли асбоб-ускуналар тайёрлаш муддатларини қисқартириш ва янги қувватларни тезроқ ўзлаштириш учун социалистик мусобақа авж олдирилмоқда.

1976 йилда қуйидагиларнинг республика социалистик мусобақаси давом эттирилади:

— Қорақалпоғистон АССР, республика областлари ўртасида, мусобақа ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан бирга дипломлар топширилади;

— шаҳарлар ва шаҳарлардаги районлар ўртасида. Мусобақа ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан бирга дипломлар ва пул мукофотлари топширилади;

— қишлоқ районлари ўртасида. Мусобақа ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан бирга диплом ва пул мукофотлари топширилади;

— корхоналар, бирлашмалар, қурилишлар, илмий-тадқиқот муассасалари ва бошқа ташкилотлар ҳамда муассасаларнинг коллективлари ўртасида. Мусобақа ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан бирга дипломлар ва пул мукофотлари топширилади;

— колхозлар, совхозлар, аграр-саноат бирлашмалари, хўжаликлараро корхоналар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотлари қайси идорага бўйсунишидан қатъий назар, шунингдек Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги системасидаги илмий-тадқиқот муассасалари ўртасида. Мусобақа ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан бирга дипломлар ва пул мукофотлари топширилади;

— бригадалар, участкалар, бўлимлар, фермалар, звенолар ўртасида саноатда, қурилишда ва транспортда мусобақа ғолибларига министрлик (идора) ва Касаба Союзлари республика комитетининг фахрий вимпеллари, вимпеллар билан мукофотланган бригада (участка) аъзоларига фахрий дипломлар ва эсдалик совғалари; қишлоқ хўжалигида мусобақа ғолибларига министрлик (идора)нинг ва Касаба Союзлари республика комитетининг фахрий дипломлари ҳамда эсдалик совғалари топширилади;

— комсомол-ёшлар бригадалари ўртасида, мусобақа ғолибларига «Беш йиллик қаҳрамонлари, меҳнат ветеранлари — энг яхши комсомол ёшлар коллективига» деб ёзилган кўчма Қизил байроқлар билан бирга диплом ва пул мукофотлари топширилади;

— етакчи касбдаги ишчилар ва колхозчилар ўртасида. мусобақа ғолибларига министрлик (идора) ва Касаба Союзлари республика комитетининг фахрий дипломлари ҳамда эсдалик совғалари топширилади.

Область, шаҳар партия комитетларига касаба союзлари, комсомол ва хўжалик органлари билан биргаликда алоҳида ўрнак кўрсатган илғорларни ва ишлаб чиқариш новаторларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлашга ва республиканинг фахрий унвонларини беришга тақдим қилиш учун рухсат берилди.

Ўзбекистон ССРнинг ўнинчи беш йилликдаги Меҳнат шуҳрати китоби таъсис этилади. Шу китобга беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришда энг юксак кўрсаткичларга, коммунистик қурилишда муваффақиятларга эришган социалистик мусобақа ғолиблари — корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари ёзилади.

Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш илғорларини рағбатлантириш мақсадида Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатлар бўйлаб сафар қилиш учун 3450 та имтиёзли туристик путёвка ажратиш тўғрисида Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Советининг таклифи қабул қилинди.

Социалистик мусобақада энг юксак натижаларга эришган комсомол-ёшлар коллективларига ва ишлаб чиқаришдаги ёшларга Ленин комсомоли мукофотини бериш тўғрисида; социалистик мусобақада энг яхши кўрсаткичларга эришган комсомол-ёшлар коллективларини мукофотлаш учун Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг вимпелларини таъсис этиш тўғрисида; социалистик мусобақа ғолибларига совет халқи революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати жойларига ҳамда қардош социалистик мамлакатларга сафар қилиш учун 1200 та имтиёзли туристик путёвка ажратиш тўғрисида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг 1975 йилда социалистик мусобақа ўтказиш ҳақидаги қарорида белгиланган республика социалистик мусобақасини якунлаш тартиби 1976 йилда ҳам сақлаб қолинди.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига социалистик мусобақа тўғрисидаги ҳужжатларнинг мазмуни ва аҳамиятини, унинг катта сафарбар қилувчи ролини тушунтириш соҳасида ишлаб чиқариш коллективларида катта иш олиб бориш тавсия қилинди.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, план топшириқларини бажариш учун мусобақани кучайтириш ва унинг таъсирчанлигини ошириш учун, мусобақа якунларидан оммани кенг хабардор қилиб туриш ва илғорлар тажрибасини кенг ёйишни таъминлаш учун пропаганданинг, оғзаки ва кўргазмали агитациянинг барча воситаларидан, иқтисодий таълим системасидан фойдаланилсин.

Ўзбекистон Компартияси область, шаҳар, район комитетлари, журналларнинг, республика ва маҳаллий газеталарнинг, радиоэшиттириш ва телевидениенинг редакциялари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитети умумхалқ социалистик мусобақасининг боришини мунтазам ва кенг ёритсинлар. Мусобақанинг тарбиявий роли конкрет мисолларда ҳар тарафлама очиб берилсин, ишлаб чиқаришдаги энг яхши тажрибалар кўрсатилсин, ишлаб чиқариш илғорлари ҳамда новаторларининг иш усуллари ва методлари чуқур ёритилсин.

Беш йилликнинг ҳақиқий қаҳрамонлари тўғрисида ёрқин ва мароқли ҳикоя қилинсин, мусобақалашаётган коллективлар, етакчи касблардаги ишчилар ва колхозчиларнинг мусобақанинг боришига бағишланган сиртқи учрашувлари ўтказиб турилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба Союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети қатъий ишонч билдирадиларки, республиканинг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари, барча меҳнаткашлари меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришиш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақаси байроғини янада баланд кўтарадилар, совет халқи фаровонлигини янада ошириш йўлида ўнинчи беш йилликнинг самарадорлик ва сифат беш йиллиги бўлиши учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар.

Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатига қарашли 1-монтаж бошқармаси бинокорлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қароридан руҳланиб, меҳнат унумдорлигини тобора оширмоқдалар. Улар шу кунларда «Марказ-13»да бунёд этилаётган тўққиз қаватли уй-жой биноларини муддатидан илгари топшириш учун барча имкониятларни сафарбар этмоқдалар. Суратда: бошқарманинг илғор қурувчиларидан А. Хон (чапда) ва Ҳ. Ҳожибоев.

А. Тўраев фотоси.

ДЕЛЕГАТ БОШЛИҚ БРИГАДА ҒАЛАБАСИ

ҚАРШИ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Каршистрой» бошқармасига қарашли 13-механизациялашган бошқармасининг Ўзбекистон Компартияси XIX съезди делегати, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Фарҳод Ирисов раҳбарлик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаси коллективи икки ойлик планни бир ойда бажарганлиги тўғрисида рапорт берди.

Съезд делегати бошчилик қилаётган бригада скреперчилари янги ерларни очишда жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Улар ҳар сменада икки норма ишни бажариш шиори остида меҳнат қиляптилар. Дашт бағрида минг-минглаб гектар майдонларни боғ-бўстонга айлантиришга замин ҳозирламоқдалар.

П. ГАДОЕВ.

ШОИРНИНГ ҲАМИША БАРҲАЁТ СЎЗИ

БУХОРО, 10 февраль. (ЎзТАГ). С. Оржоникидзе номли давлат педагогика институтида Алишер Навоийнинг ижодий меросини ўрганишга бағишланган илмий конференция ўз ишини тамомлади. Буюк ўзбек шоири ва мутафаккирининг туғилган кунининг 535 йиллигига бағишланган навоийшунос олимларнинг бу галги учрашувини Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, республика Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги уюштирди.

Конференция қатнашчилари бир қанча доклад ва ахборотларни тингладилар. Тошкент, Самарқанддан келган филологлар, Бухоро тарихчилари, қардош Тожикистондан келган меҳмон олимлар доклад ва ахборотлар билан чиқдилар. Конференция қатнашчилари Бухоронинг қадимий маданий ёдгорликларини кўздан кечирдилар, Қизилқумда бош кўтарган ва Навоий номи билан аталган химиклар ҳамда энергетикларнинг ажойиб шаҳрини бориб кўрдилар.

СЪЕЗД ОЛДИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Партиянинг КПСС XXV съездини меҳнатда янгидан-янги ютуқлар билан кутиб олиш ҳақидаги даъватига жавобан республика халқ хўжалиги барча тармоқларининг ходимлари ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш борасида ўтказилаётган социалистик мусобақага актив қўшилдилар. Ўзбекистон Информация агентлигининг мухбирлари съезд олди меҳнат вахтасининг пешқадамлари ҳақида ҳикоя қилмоқдалар.

МАЖБУРИЯТГА ТУЗАТИШ

Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 3-цехидан А. Муҳамедов сменаси коллективи Ленин комсомолининг КПСС XXV съездига йўллайдиган рапортини имзолаш ҳуқуқига эга бўлиш учун мусобақалашиб, илгари қабул қилган мажбуриятга тузатиш киритди: мамлакат коммунистларининг анжумани бошланган кунгача пландан ташқари 400 тонна селитра ва 80 тонна суюқ ўғит ишлаб чиқаришга қарор қилди. Бу эса бир ой муқаддам белгилангандан бир ярим баравар кўпдир. Ёшлар сменаси йиллик ишлаб чиқариш программасини 10 декабргача бажаришга аҳд қилди.

Ҳозир аппаратчи Л. Ражицкая, машинист З. Коростилевич, лаборант Л. Климович сменанинг энг яхши ишчилари деб атамоқдалар.

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Навоий қурилиш бошқармаси ремонт-механика участкасида ишлаётган Павел Бондарев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасининг ҳамма ўттиз аъзоси ўнинчи беш йилликни уч ярим йил мобайнида бажаришга аҳд қилди.

Бу коллектив социалистик мусобақада бир неча марта ғолиб чиқиб кўпгина яхши ишларнинг ташаббускори бўлди. Бригада участкада биринчи бўлиб, коммунистик меҳнат коллективи номига сазовор бўлди, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Бригада раҳбарининг ўзи эса «Тўққизинчи беш йиллик зарбдори» нишонини олишга сазовор бўлди.

— Бизлар зиммамизга олган юксак социалистик мажбуриятни материаллардан оқилона фойдаланиш ҳисобига бажаришга аҳд қилдик. Материаллардан бундай фойдаланиш 50 тонна металлни тежаб қолиш, рационализаторлик таклифларини жорий қилиш, иш вақтидан тежаб фойдаланиш имкониятини беради, деди Павел Бондарев.

Саноат шаҳри Навоийдаги корхоналарнинг кўпгина комсомол-ёшлар бригадалари ёшлар коллективининг ташаббусини қўллаб-қувватлади.

СОВХОЗ ЭКИШГА ШАЙ

Мирзачўлдаги Герман Титов номли совхоз механизаторлари чигит экишга ҳамма нарса тахт эканлиги ҳақида Пахтаобод районида биринчи бўлиб рапорт бердилар. Бу ерда 58 та ҳайдов ва 116 та чопиқ трактори, сеялкалар, чизеллар, бороналар тайёр қилиб қўйилди.

«Узсельхозтехника» район бирлашмасининг ходимлари бу соҳада кўп иш қилдилар. Улар техникани тиклашнинг поток-узел усулини, шунингдек ремонт ишларини ихтисослаштиришни жорий этдилар. Район бирлашмасининг ва райондаги хўжаликларнинг меҳнатчилари чигит экиш техникасини ремонт қилишни съезд очиладиган кунгача тугаллаш мажбуриятини олдилар.

ЛОЙИҲАДАГИ ҚУВВАТГА ЭРИШИЛДИ

Денов ёғ экстракция заводининг коллективи корхонани реконструкция қилиш планида кўзда тутилган лойиҳа қувватига муддатидан илгари эришди. Корхонани қайта қуриш иши тўққизинчи беш йилликда бажарилди. Шу давр ичида яна битта ишлаб чиқариш корпуси, қозонхона, чигит ва шрот учун омборлар қурилди. Ҳозир завод бир кеча-кундузда 800 тоннагача ёки завод реконструкция қилингунга қадар бўлган даврдагидан икки баравар кўп чигитни қайта ишлаб бермоқда.

Корхона коллективи икки ойлик программани 24 февралгача — КПСС XXV съезди очиладиган кунгача бажариш мажбуриятини олди.

СУТ ДАРЁСИ

Ҳисоб-китоб дафтарида Анбарой Жўраева фамилияси ёнида «13» рақами пайдо бўлди. Шаҳрисабз районидаги «Правда» колхозининг илғор сут соғувчиси ўтган ёз фаслидагидек ўзига бириктирилган сигирларнинг ҳар биридан кунига ўшанча килограмм сут соғиб олмоқда. У шу йил қирқ кун давомида 15 тонна ёки бутун биринчи квартал учун режалаштирган миқдорда сут топширди.

А. Жўраева икки йил муқаддам 5 минг килограммлик маррани босиб ўтиб, бу йил ҳар бир сигирдан 5500 килограмм сут соғиб олиш мажбуриятини олди. Меҳнатчи аёл ўз сўзини баракали ишлар билан тасдиқлашга одатланиб қолганлигини унинг дадил одими тасдиқлади.

(ЎзТАГ).

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС делегацияси 10 февралда Париждан Москвага қайтиб келди. Делегация Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, Франция Компартиясининг XXII съезди ишида иштирок этди. Делегация составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко (делегация бошлиғи), КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Г. Попова, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг биринчи ўринбосари В. В. Загладин, Николаев область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Вэсляев бор эди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари В. В. Кузнецов, Н. М. Пегов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат Е. Ф. Карпова, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари В. С. Шапошников, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг ўринбосари М. Е. Могилевец, инженер генерал-полковник Ю. Г. Мамсуров кутиб олдилар.

(ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ

ҚЎЛЛАР

Биз Сафиябонуни биринчи бор область партия конференциясида учратдик. Самарқанддаги кўн заводининг бу донгдор ишчиси муътабар партиявий минбардан туриб жуда бамаъни нутк сўзлади. Шунда конференция иштирокчилари бу меҳнаткаш аёл чинакам куйдипишди ишчи, кўпчиликнинг юмушига қайишадиган, ҳар бир ишга партиявий нуқтаи назардан ёндошадиган коммунист экан, деб юракларига тугиб қўйишди.

Заводга бориб, Сафиябонунинг ҳамкасблари, корхона раҳбарлари билан гаплашганимизда, кўнчи аёл фазилатлари олмос кирраси янглиғ очила бошлади.

Кўнчилик саноатида кўпдан бери ишлаб келаётган тажрибали мутахассис, корхона директори Юсуф Ҳайдаров Самарқанд ишчиларининг партия олий анжуманига вакиласи ҳақида бундай деган эди.

—Жамолована элга машҳур этган хислатлар кўп, лекин энг асосийси — меҳнат. Меҳнат бўлганда ҳам обдон тер тўкиб қилинадиган меҳнат. Сафияхон бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажарди. У терига пардоз беради. Бу иш, афсуски, ҳанузгача қўлда бажариляпти. Фақат қўлда. Чаққонлик, уддабуролик, эҳтиёткорлик билан ишлаш керак. Яна делегатимизнинг бир фазилатини айтиб ўтай. У терига бўёқ бериш ҳунарини мукаммал эгаллаб олганига ҳаммамиз қойилмиз. Лекин Сафия яна бошқа ёндош уч касбни ҳам миридан сиригача ўрганиб олди. Унинг иш вақти минут-секундигача саноқли, ўлчовли. Вақтини қизғанади. Иш вақти ҳар бир меҳнаткашнинг олтин хазинаси эканлигини яхши билади.

Жамолованинг катта-кичик ёшдаги шогирдлари билан ҳам гаплашдик. Булар орасида ёши улуғлари ҳам, фабрикага кечагина келган қизчалар ҳам бор. Шогирдлар халфанинг меҳнатсеварлиги, ростгўйлиги, иш устида жон куйдириши хусусида ҳаяжон билан сўзлашди. Сафия Жамолова 15 йилдан бери шу корхонада меҳнат қилиб, 16 та шогирд орттирибди. Энг муҳими, уларни ҳам ўзи сингари коллектив олдидаги масъулият ва жавобгарликни обдон ҳис этиб, ишлашга ўргатди. Бу унинг чинакам педагог, муаллим устозлардан эканлигидан далолат беради.

Самарқанд кўнчиларининг партия XXV съездига делегати ана шундай жонбозлик кўрсатиб ишламоқда, узоқни ўйлаб ўқимоқда, тўрт ўғил-қизини келажакнинг муносиб гражданлари қилиб вояга етказмоқда. Сафияхон ҳозир Тошкент Олий партия мактабининг иккинчи курсида сиртдан таҳсил кўрмоқда.

— Самарқанд шаҳрининг коммунистлари менга, оддий бир ишчи коммунистга катта ишонч билдиришиб, иккинчи бор шаҳарком бюроси аъзолигига сайлашди, — деди ўртоқ Жамолова.— Мен бу юксак ишончни меҳнатим ва жамоат юмушларини актив бажариш билан оқлаш ниятидаман.

Самарқанд шаҳар партия комитетида Сафия Жамолованинг принципиаллиги ва ҳақгўйлигига оид бир воқеани айтиб беришди. Бир куни шаҳардаги бир саноат корхонаси раҳбари устидан шикоят тушди. Гўё бу коммунист ўз амалини суиистеъмол қилиб, бойлик тўплаш йўлига тушиб олган эмиш. Коллективни, ишчиларни менсимай қўйган эмиш. Данғиллама ҳовли-жой солган эмиш... Ушбу шикоятни текшириб, шаҳарком бюросига ахборот бериш Сафиябонуга топширилди. У куйиб-пишиб ҳақиқатга етишга ҳаракат қилиб бояги корхонада бир ҳафта юрди. Ишчилар, мутахассислар фикрини билди. Маълум бўлишича, ҳалиги шикоят хати бўҳтон бўлиб чиқди. Софдил бир раҳбар, катта коллектив дарғасининг шаънига доғ тушмади. Ишчи коммунист Сафия Жамолова оқни оқ, қорани қора деб дадил айтди. Директор ёруғликка чиқди, туҳматчи шармисор бўлди. Бу воқеа шаҳарком бюроси аъзоси ўртоқ Жамолова фаолиятидан бир шингили, холос.

— Кўнчиларимизнинг ҳаёти фаровон, меҳнатидан кўнгли тўқ, дили равшан.— деди Сафиябону. — Катта боғча-ясли қурилиб биткизилганлиги айниқса аёл ишчиларни хурсанд қилди. Энди кўп болали оналар ҳам цехларда хотиржам ишлашяпти, кўнгиллари алағда бўлаётгани йўқ. Мухбир мулла ака, бу энди муаммолар сира қолмаптида деган гап эмас. Ўзингизга маълум, Охунбобоев номидаги Самарқанд кўн заводи кўҳна корхоналардан. Шунинг учун ҳам айрим цехларни реконструкция қилиш фурсати аллақачон етган. Лоақал манави тери ошлаш цехини олинг. Тўққизинчи беш йилликда цехни қайта қуришга маблағ ажратамиз деб ваъда беришди-ю, лекин сўзларининг устидан чиқишмади. Енгил саноат министрлигидаги раҳбар ўртоқлар янги беш йилликда имкон топарлар деб ўйлаймиз. Янги беш йиллик — сифат ва самарадорлик беш йиллиги. Бу ҳар биримизга кундай равшан. Лекин ёмон хом ашёдан яхши маҳсулот тайёрлаб бўлмайди. Ҳозирча Гўшт-сут саноати министрлиги қарамоғидаги ҳамда «Ўзбекбирлашув» қошидаги корхоналардан олаётган терилар сифатидан кўнглимиз тўлаётгани йўқ. Бу корхона коллективлари ҳам дилимиздаги гапларни тушуниб олишар деган умиддамиз...

Шунақа, Сафия Жамолова фақат бугунги кун билан яшамайди. У корхона истиқболини, янги беш йилликдаги янги катта юмушлар хусусида ўйлайди. У чинакамига корхона бекаси, корхона маликаси. У аниқ, маъноли фикр юритади, ўйлари ва орзуларини рўёбга чиқариш учун 15 заҳматкаш ишчига бош бўлиб елиб-югуриб ишлайди.

Мана, Самарқанд кўн заводи дарвозасидан бугунги иш кунини тугатиб, тўп-тўп бўлиб кўнчилар чиқиб келмоқда. Улар орасида Сафия Жамолова ва унинг турмуш ўртоғи Неъмат Жамолов ҳам бор. Неъматжон ҳам кўнга сайқал берувчи фидокорлардан. Икки меҳнаткаш оиласига, фарзандлари ҳузурига қайтишяпти. Уларнинг тўнғичи саккизинчи синфда, кенжаси иккинчи синфда аъло ўқишяпти. Бу ҳам катта гап. Бу ота-она смена топшириғини ошириб бажаришга қанчалик ҳаракат қилишса, болаларнинг ўқиши ҳақида ҳам шунчалик қайғуришади, чунки келажак шу ўғил-қизларники. Улар кекса авлод қўлидан иш олганларида янада унумлироқ, янада самаралироқ меҳнат қилишлари керак. Сафиябону ва Неъматжон шу эзгу орзу билан яшаб ишламоқдалар.

Жамолова партиямизнинг буюк анжумани очиладиган кунгача тўрт ойлик планни бажаришга сўз берган. Ўзи ҳам, бригада аъзолари ҳам бу сўзларининг устидан чиқишади. Бунга уларнинг ишчилик виждони кафил.

Л. ЭРГАШЕВ,
А. АБДУҚОДИРОВ.

Янги беш йиллик биринчи йилининг дастлабки кунлариданоқ Чирчиқ трансформатор заводи коллективи мусобақа байроғини баланд кўтариб меҳнат қилмоқда. КПСС XXV съезди шарафига зарбдор вахтада ишлаётган йиғувчи слесарь Идрис Ильмар кунлик топшириқларини 140-150 процент бажаришга эришяпти. Суратда: илғор ишчи И. Ильмар иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

ВАТАНИМИЗ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ҚЎЙЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

Мен бепоён Қизилқум сийнасида қўйчивонлик қиламан. Отаримда 540 бош қўй бор. Қиш қаҳратонида ҳам, ёз жазирамасида ҳам улар билан бирга яйлов кезаман, қир ошаман. Мақсадим битта: у ҳам бўлса, аҳолининг чорва маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондиришга муносиб ҳисса қўшишдир.

Биз КПСС Марказий Комитетининг «1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» ҳақида партия XXV съездига лойиҳасини муҳокама қилар эканмиз, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда ҳали жуда кўп меҳнат қилишимиз зарурлигини ҳис этмоқдамиз.

Бухоро — республиканинг йирик чорвадор областларидан бири. Коммунистик партия, жонажон ҳукуматимизнинг беқиёс ғамхўрлиги, меҳрибонлигини сезиб турибмиз. Лоақал, ўтган беш йилликни олиб кўрайлик. Областимизда чорвачиликнинг барча соҳаларига 106 миллион сўм маблағ сарфланди. Саккизинчи беш йилликка нисбатан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажми қуйидагича кўпайди: гўшт-44 процентга, сут-45 процентга, тухум-2,2 мартага, қоракўл тери — 28 процентга. Гўшт, сут, қоракўл тери топшириш бўйича беш йиллик топшириқлари ошириб бажарилди. Пландан ташқари давлатга 800 тонна гўшт, 7900 тонна сут, 42,5 миллион дона тухум, 190 минг дона қоракўл тери топширилди.

Бу рақамлар замирида ҳар бир чўпон, яйлов соҳиби, молбоқар ва бошқа касбдаги чорвадорнинг арзигулик ҳиссаси бор. Мен ҳар юз бош совлиқдан йилига ўртача 152 тадан қўзи олишга эришдим. Қўзиларнинг асосий қисмини ўстиришга қолдирдим. Гўшт, жун, қоракўл тери тайёрлаш планини доим 140—150 процент адо этдим. Яйловдаги ҳар бир коммунист ўз олдига ана шундай юксак ва шарафли вазифа қўйиб келмоқда. Ҳамкасбларим — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Умурзоқ Аймеков, Ўролбой Мамбетов, Тўрақул Эрмакчаевларнинг КПСС XXV съезди шарафига зўр жасорат, мардлик кўрсатиб ишлаётганликлари бунинг ёрқин далилидир.

Совхозимизда КПСС XXV съезди шарафига қўшимча мажбурият олмаган чўпон қолмади. Жилғалар қўшилиб дарё, дарёлар бирлашиб улкан денгиз барпо қилганидек, чўпонларимиз, отар ва фермаларимиз коллективларининг мажбуриятларидан қуйидаги рақамлар бунёд этилади: яъни областимизда 1980 йилга бориб сигирлар сони 50 минг бошга, қоракўл қўйларнинг туёқ сони 2,1 миллион бошга етказилади. Жумладан, совхозимиз янги беш йилликнинг биринчи йилида ҳар юз бош она қўйдан 150 тадан қўзи олиш, ҳар бош қўйдан 3 килограммдан жун қирқиб олиш, гўштга топшириладиган қўйлар вазнини 44 килограммга етказишни мўлжаллаб қўйдилар. Мен ҳар юз бош совлиқдан 180 тадан соғлом қўзи олишга аҳд қилдим.

Бизнинг мажбуриятимиз аниқ ва реалдир. Уларни тўла-тўкис бажариш чорвачиликдаги, хусусан қўйчиликдаги айрим проблемаларни ҳал этишни тақозо этади. Шулардан биринчиси—қўйчиликка бўлган муносабатни янада яхшилашдир. Бу ҳақда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шундай деган эди: **«...Қўйчиликка муносабатни тубдан ўзгартириш керак. Бу тармоққа мустаҳкам негиз яратиб бериш, унга капитал маблағлар, техника, қурилиш материаллари ажратиб бериш, чўпонларни, қўйчиликда ишлаб турган ходимларнинг ҳаммасини ардоқлаб, уларга ҳар доим ғамхўрлик қилиш зарур».**

Афсуски, айрим чорвачилик хўжаликларида партиямизнинг бу йўл-йўриқлари эътибордан четда қолмоқда. Бунга чўпонлар истиқомат қилиб турган ўтовларни, яйловларда ичимли сувларнинг етарли эмаслигини мисол қилиб келтириш мумкин. Чўпонлар яшаб турган ўтовларни янгилаш, уни қирдан-қирга, яйловдан-яйловга кўчириб ўрнатиш мумкин бўлган ихчам ёки автомат ҳолга келтириш ҳақида республиканинг тегишли ташкилотлари ўйлаб кўришса ёмон бўлмас эди. Яна бир етилиб турган масала: яйловларимизда ер ости сувлари жуда узоқ жойлашган. Баъзан ўттиз метр, ҳатто ундан ҳам чуқурроқ қудуқлар қазиб сув чиқаришга тўғри келади.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини муҳокама қиларканмиз, фан-техника тараққиёти юксак даражада ривожланган бизнинг давримизда бепоён яйловларни сув билан таъминлаш унча қийин иш эмсалигига ишонч ҳосил қиламиз. Ўрни келгандан фойдаланиб, яна бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Радио ва телевизион эшиттиришлардан машҳур артистлар, кино-режиссёрлар номларини яхши биламиз. Яйловларимиз район, область, республика марказидан жуда олис бўлса ҳам дилимиз-дилимизга яқин. Биз концерт бригадалари, кинофильм ижодкорлари, маиший хизмат кўрсатувчи кўчма устахоналар тез-тез келиб туришини истардик.

Мамлакатимиз коммунистларининг катта анжумани — КПСС XXV съездига ҳамма муносиб туҳфа тайёрлашга интилмоқда. Совхозимиз чорвадорлари, жумладан, мен ҳам зиммага олган юксак мажбуриятимни муваффақиятли бажараман. Шу билан бирга, барча чорвадор ҳамкасбларимни съездолди социалистик мусобақасини янада кучайтиришга чақираман.

Т. ҚИСТАУБАЕВ,
Бухоро область, Конимех районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг бош чўпони. КПСС XXV съезди делегати.

ҲАЁТ КЎЗГУСИ

«Телевидение ва радио эшиттиришни янада ривожлантириш, рангли телевидение ва стереофоник радио эшиттириш янада кенгроқ жорий қилинсин. Телевизион ва радио эшиттиришларни муттасил юқори сифатда қабул қилиб олиш зонаси кенгайтирилсин. Телевизион программаларнинг сифати яхшилансин» — дейилади КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съездига лойиҳасида. Бу илҳомбахш сатрлардан телевидение ва радиоэшиттиришнинг ёрқин истиқболлари кўриниб турибди.

Маълумки, тўққизинчи беш йиллик давомида республикамизда телевидение янада тараққий этди. Телевидение ўқимишли китоб, оммабоп кино, ҳар ерда ҳозир-у нозир радио сингари ҳамюртларимизнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётига чуқур сингиб кетган. Икки миллиондан зиёд «зангори экран» ҳар куни хонадонларимизга зиё олиб кирмоқда.

Ўзбекистон телевидениесининг ўн миллиондан кўпроқ доимий томошабинлари бор. Телевидение аҳолини дунё янгиликлари, фан-техника, спорт, адабиёт, санъат, халқ хўжалигининг турли соҳаларида эришилган муваффақиятлардан оператив воқиф этувчи қудратли воситага айланди.

Телевидение оммавий ахборот ва пропаганда воситалари — матбуот, радио, кино сингари шахснинг ҳар томонлама камол топишига, жамият аъзоларини ягона мақсад сари бирлаштиришга хизмат этади. Тележурналистлар партиямизга лойиҳани кенг муҳокама қилишда, меҳнаткашларда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришда, унинг сўзи, иродаси ва даъватини кенг оммага етказишда, халқни янги-янги бунёдкорлик зафарларига руҳлантиришда яқиндан кўмаклашмоқда. Телевидениемиз халқ оммасини иқтисодий, сиёсий, маданий жиҳатдан тарбиялаш воситаси бўлиб хизмат қилаётир.

Республикамизда телевидениенинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва тараққий эттириш борасида сезиларли ишлар қилинди. Телевизион марказлар янги, замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Телевидение шахобчалари кенгайиб, мустаҳкамланди. Ватан саноатида ва чет эл фирмаларида ишланган видеомагнитофонлар келтириб ўрнатилди. Кўчма телевизион станциялар парки тўлдирилиб, хонадонларимиздаги телевизорлар камалак рангда товланадиган бўлди. Ўрта Осиёдаги энг йирик Тошкент телемаркази янги биносининг қурилиши жадаллаштириб юборилди. Бу бино 1976 йилда фойдаланишга топширилиши керак. Ўзбекистонда шаҳар ва қишлоқларни ёппасига телефикация қилиш, аҳолини телевизорлар билан таъминлаш вазифаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Фақат Тошкент телестудиясининг биринчи программа орқали бериладиган кўрсатувларини республика аҳолисининг 96 проценти, иккинчи программани 92 проценти, учинчи программани эса 22 проценти мунтазам томоша қилаётир. Кундалик телевизион кўрсатувлар ҳажми 22 соатдан 26 соатга етди. Телевидениенинг миллионлаб томошабинларга таъсири кундан-кунга ошмоқда. Томошабинларнинг телестудияга йўллаётган хатлари 15-20 мингдан 60-80 мингга етди. «Зангори экран»лар гуллаб-яшнаётган диёримиз ҳаётининг ёрқин кўзгусига, фаровон турмушимиз зийнатига айланиб бормоқда. Ўзбек телевидениесининг ижодкор ходимлари республикамиз меҳнаткашларининг иқтисодий, маданий ва маънавий ҳаётини, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракатини ёрқин ёритиб бормоқда. Телевидение программаларида коммунистик мўл-кўлчиликни бунёд этаётган ишчилар, пахтакорлар, қурувчилар ҳаёти, уларнинг жасорати, фидокорлиги, бой ички дунёсини очиб беришга кўпроқ эътибор берилаётгани диққатга сазовор. Партиямиз XXIV съездидан кейинги даврдаги учта йирик тарихий воқеа — СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги, фашистлар Германияси устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик тўйи телеэкранда ўзининг муносиб ифодасини топди. Бу тарихий саналарга бағишлаб мазмундор ва ранг-баранг кўрсатувлар берилди. Республика областлари телевизион фестивалларида ҳар бир областда экономика, фан, маданият ва маориф соҳасида эришилган муваффақиятлар экран тилида ҳикоя қилинди. Қардош республикалар телефестиваллари эса Ўзбекистон меҳнаткашларининг Иттифоқдош республикалар меҳнаткашлари билан иқтисодий, маданий, тарихий мустаҳкам алоқалари, СССР халқларининг бузилмас ва метиндек бирлиги ҳақидаги телевизион қиссаларга айланди. Ўзбек телевидениесининг махсус программалари Марказий телевидение, қардош республикалар телестудиялари орқали неча бор муваффақиятли намойиш қилинди. СССР ташкил топган куннинг ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи олдидан ташкил этилган «Марҳабо, талантлар», «Чашма» область халқ талантлари фестивалида минглаб ҳаваскорлар юзлаб ҳаваскорлик ансамбллари қатнашди. Булар кўплаб истеъдод эгаларини элга танитди.

Марказий телевидениенинг анъаналарини давом эттириб, «Чин дилдан» программасининг тажрибаларини ижодий ўзлаштириб ташкил этилган «Таъзим» туркумидаги кўрсатувлар телетомошабинларнинг айрим меҳнат коллективлари билан учрашувларига бағишланди. Сирдарё районидаги Ленин номли колхоз, Тошкент тўқимачилик комбинати, Москва районидаги «Москва» колхози, Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз аъзолари билан телеэкрандаги учрашувлар, айниқса, ҳаяжонли ўтди. «Сенинг замондошинг» программаси ишлаб чиқариш илғорлари новаторларига бағишланмоқда. «Турмуш ва маданият» циклида қишлоқ аҳли ўртасида ҳаётимизнинг ҳамма қирраларига, маданият ва санъат оламига чуқур, онгли равишда қизиқишни актив шакллантириш масаласига катта эътибор беріляпти. Қишлоқларимизда рўй бераётган социал-иқтисодий ва маданий ўзгаришлар тўғрисида қишлоқ билан шаҳар ўртасида қарор топаётган мустаҳкам муносабатлар ҳақида материаллар намойиш этилмоқда.

«Ўзбектелефильм» ижодий уюшмасининг муваффақиятлари қувонарлидир. Унинг маҳсулотлари аста-секин Иттифоқ, халқаро телеэкранга йўлланма олмоқда. Республикада телевизион фильмлар фестиваллари ўтказиб туриш анъанага айланди. 1973 йилда ҳужжатли ва бадиий телевизион фильмлар V Бутуниттифоқ фестивали Тошкентда ўтказилди. «Шашмақом» телефильми ана шу фестивалнинг катта соврини билан мукофотланди.

«Зангори экран»чиларимиз лойиҳани тўла қўллаб-қувватлаган ҳолда бутун эътиборларини республикамиз меҳнаткашларининг жонажон партиямизнинг XXV съездига тайёргарлигини кенг кўламда ёритишга қаратмоқдалар. Барча томошабинларга тушунарли, мазмунли, ғоявий бақувват телевизион кўрсатувларнинг янги формалари, янги цикл ва рубрикалар пайдо бўлаётир. Кўрсатувларнинг таъсирчанлиги тобора ошмоқда.

Маълумки, партия XXV съезди лойиҳасида ўқувчиларнинг касб танлашига катта эътибор берилган. Шундай экан, бизнингча, бунда телевидение муҳим роль ўйнайди. Унинг кўрсатувлари ўқувчиларга касб ҳақидаги эшиттиришларни тинглаш билан бирга, уни «кўриш» имконини ҳам беради. У ёки бу ихтисослик бўйича, турли маҳсулотларнинг технологик тайёрланиши бўйича ҳафтада бир-икки марта кўрсатувлар олиб борилса, яхши бўларди. Бундай эшиттиришлар битирувчиларга ҳаётда ўз ўрнини белгилашга ёрдам бериши, шубҳасиз.

Дарвоқе, телевизион экран миллионлар эътиборини муҳим, ҳаётий масалаларга тортадиган ва уларни уюштирадиган, улуғвор ишларга сафарбар этадиган ғоят улкан, ардоқли минбардир. У халқникидир. Халқ ҳаётини, давримиз тарихини нақшлаб боришга даъват этилгандир.

А. КАРИМОВ,
тарих фанлари кандидати.

ПАРТИЯ СЪЕЗД АРАФАСИДА

Коммунистик партия, бутун совет халқи ўнинчи беш йилликда мамлакатимизни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилаб берадиган КПСС XXV съездига тайёргарлик кўрмоқда. Съезд арафасидаги ҳар бир кун фидокорона бунёдкорлик ишларига тўлиб-тошган.

КПССнинг асосчиси ва доҳийси В. И. Ленин съездни партиянинг энг масъулиятли йиғилиши деб атаган эди. Доҳиймиз бу анжуман муҳокамасига «шу моментнинг шарт-шароитларида ва ижтимоий тараққиётнинг объектив жараёнида жиддий сиёсий аҳамиятга молик» масалаларни киритиш керак деб таълим берган. коммунистлардан «съездга хўжалик қурилишининг пухта ўйланган ва барча партия аъзоларининг умумий меҳнати, умумий куч-ғайрати билан синчиклаб қайта ишланган амалий тажрибасини олиб келиш»ни талаб қилган эди. Ленин айтган эдики, Коммунистик партия ҳукмрон партиядир. Шунинг учун ҳам партия съезди қабул қиладиган қарорлар бутун мамлакат учун мажбурийдир. КПСС партиянинг олий органи сифатида ўзининг ҳар бир съездига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда ушбу ленинча кўрсатмаларга қатъий амал қилади.

* * *

Ленинчи партиямиз совет жамияти шароитида ўн саккиз марта ўз съездини ўтказди. Ҳар бир съезд партия ва халқ фаолиятининг асосий масалаларини кўриб чиқиб, улар ҳаётида Советлар мамлакатининг иқтисодий, сиёсий ва маданий юксалишида, социализм ва коммунизм қурилишида янги босқич бўлиб қолди, халқаро майдонда, жаҳон ишчилар ва коммунистик ҳаракатида чуқур из қолдирди.

Азалдан маълумки, ўтмиш — бугунги кун учун сабоқ бўларли мактабдир. Шу нуқтаи-назардан партиямизнинг қаҳрамонона ўтмишига назар ташлаб, унинг съездлари қарорларида баён этилган баъзи муҳим босқичларни қараб чиқайлик. Бу ҳол КПСС сиёсатини, унинг ғоят изчил эканлигини яхшироқ ва чуқур тушуниб олишимизга ёрдам беради.

Мамлакатимизда социалистик жамият қуришда оғир саноатни барпо этиш, қишлоқ хўжалигини социалистик изга тушириш, фан ва техникани ривожлантириш, маданий революцияни ўтказиш — бошқача қилиб айтганда, СССРни йирик социалистик қишлоқ хўжалиги ва юксак маданиятга эга бўлган қудратли индустриал давлатга тезроқ айлантириш биринчи даражали аҳамият касб этган эди. Мамлакатни индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш, маданий революцияни амалга оширишнинг конкрет программаси партиянинг XIV, XV, XVI съездлари қарорларида баён этиб берилган бўлиб, социализм қурилишининг бош йўли эди. Партиянинг ўн бешинчи съезди халқ хўжалигини ривожлантиришнинг биринчи беш йиллик плани директиваларини тасдиқлади. Шундан буён беш йилликлар социалистик экономикани планлаштиришнинг асосий формаси бўлиб қолди.

Партия XVIII съезди қарорларида биринчи ва иккинчи беш йиллик планларининг бажарилганлиги натижасида Совет Иттифоқида коммунизмнинг биринчи фазаси — социализм асосан амалга оширилди, деб қайд қилинди. Съезд социалистик жамият қуришни ниҳоясига етказиш ва секин-аста социализмдан коммунизмга ўтишнинг перспектив вазифасини илгари сурди. Фашист босқинчилари бошлаган уруш туфайли халқимиз тинч қурилиш ишларини тўхтатиб, планларга тузатиш киритишга мажбур бўлди. Ҳамма нарса фронт манфаатларига ва душман устидан ғалаба қозонишга бўйсундирилди.

Коммунистик партиянинг урушдан кейинги дастлабки XIX, XX, XXI съездлари қарорлари Улуғ Ватан уруши туфайли тўхтаб қолган социалистик жамият қурилишини давом эттириш ҳамда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга қаратилди. В. И. Ленин ҳаёт вақтидаёқ қабул қилинган партиянинг иккита Программаси тўлиқ бажариб бўлинганлиги муносабати билан КПСС XXII съезди партиянинг учинчи Программасини қабул қилди. Ҳозирги вақтда амалга оширилаётган партиянинг янги Программаси коммунистик жамиятнинг моддий, сиёсий ва маънавий асосларини бунёд этишни кўзда тутади.

КПСС XXIII ва XXIV съездлари партия ва мамлакатимизнинг ҳозирги ҳаётида ғоят муҳим роль ўйнади. Ушбу съездларда қабул қилинган қарорларда партия иқтисодий сиёсатида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини жиддий ошириш вазифаларига тубдан бурилиш ясаш вазифалари белгиланди. Мана шу йўл мамлакатни узоқ муддатга ривожлантиришнинг умумий йўналишини белгилаб берди ва белгилаб бермоқда.

КПСС Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь Пленуми партия, бутун мамлакат ҳаётида муҳим босқич бўлди. Пленум партиямиз партия ҳаётининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принципларига сўзсиз риоя қилиш ва уларни ривожлантиришга бўлган қатъий иродасини ифодалади. Пленум КПСС, Совет давлати, бутун жамиятимиз ҳаёти ва фаолиятининг ҳамма соҳаларига ижобий таъсир кўрсатди.

Совет кишилари партия раҳбарлигида КПСС Программасини, саккизинчи ва тўққизинчи беш йилликни амалга ошириш[illegible] ривожланган социалистик жамият[illegible] [illegible] эришдилар. КПСС XXIV съезди эндиликда бутун дунёга машҳур бўлиб кетган Тинчлик программасини илгари сурди. Бу программанинг амалга оширилиши туфайли халқаро кескинлик юмшатилишига эришилди. Турли ижтимоий тузумлардаги давлатларнинг ўзаро алоқаларида тинч-тотув яшаш принциплари тобора тантана қилмоқда.

Ҳозирги вақтда партия ва халқ КПСС XXV съезди муҳокама қилиб, ҳал этадиган проблемалар билан яшамоқда. Бутун мамлакат бўйлаб партия ташкилотларида, меҳнаткашларнинг йиғилишларида, матбуот, радио ва телевидениеда КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» лойиҳаси кенг, атрофлича муҳокама қилинмоқда. Бу ажойиб ҳужжатда Советлар мамлакатини ривожлантиришнинг, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг тўққизинчи беш йиллик мобайнидаги фидокоро[illegible] яратишда янги катта қадам ташлади. Мамлакатнинг ишлаб чиқариш кучлари юксак суръатлар билан ривожланди, унинг фан-техника потенциали анчагина ўсди. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш негизида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражаси янада юксалиши таъминланди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленумида сўзлаган нутқида қуйидагиларни таъкидлади: «Башарти, ижтимоий ишлаб чиқаришни мутлақ ўстириш миқёслари назарда тутиладиган бўлса, тўққизинчи беш йиллик мамлакатимиз тарихидаги энг яхши беш йилликдир. Ватанимиз янада бадавлат, янада қудратли бўлиб қолди. Совет кишилари янада яхшироқ яшайбошладилар. Бу эса — партия фаолиятига берилган олий баҳодир».

Экономика юксалиши билан бир қаторда социалистик ишлаб чиқариш муноса[illegible] ўртасидаги, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги асосий фарқлар тобора камайиб бормоқда, совет жамиятининг ғоявий-сиёсий бирлиги, кўп миллатли Ватанимизнинг барча халқлари дўстлиги ва ҳамкорлиги тобора мустаҳкамланмоқда.

Мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қурилиши бу жамиятнинг буюк бунёдкорлик имкониятларини ва капитализм дунёсидан беқиёс устунлигини яна бир бор намойиш қилиб кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети лойиҳасида ўнинчи беш йилликда амалга ошириладиган бунёдкорлик ишларининг миқёслари белгилаб берилди, ривожланган социалистик жамиятнинг бир бутун социал организм сифатидаги юксалиш вазифаларини ҳал этишга комплекс ёндашиш йўл-йўриқлари кўрсатиб ўтилди. Бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш ва самарадорлигини ошириш, мамлакатнинг иқтисодий қудратини ва мудофаа салоҳиятини мустаҳкамлаш мақсадида социалис-

КОММУНИСТЛАР

ОЧЕРК

Сурхондарё область партия комитетининг секретари Холмирза Холиёров кабинетида суҳбатлашиб ўтирибмиз: у девордаги харитага бир қараб олди-да, сўзида давом этди:

— Ҳозирги Сурхондарё области территориясида бундан эллик йил муқаддам жами 37 минг майда деҳқон хўжаликлари мавжуд эди. Уларнинг «техника жиҳозлари» 25.800 омоч, 11.526 кетмон, 38.271 ўроқдан иборат эди. Ҳозир эса тракторнинг ўзидан 10 мингта, ҳар бир хўжаликдаги ўнлаб пахта териш машиналари тўғрисида гапириб ўтирмасам ҳам бўлади.

Обком секретари Сурхон воҳаси ва унинг маркази — Термиз шаҳри тўғрисида, айрим район ва қишлоқлар тўғрисида шавқ билан гапириб берди. У кўпроқ ўтмиш, бугун ва эрта билан солиштириб, далил ва фактлар келтириб гапирарди. Саноат ва қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва уй-жой бинолари, каналу янги боғроғлар, областнинг алоҳида фахри бўлган Дашнобод анорларидан тортиб Денов хурмоси, шакар қамиши, Иттифоқда ягона Совет роми заводигача фахр билан сўзларди:

— Айниқса, маданият, санъат ва маориф шохобчаларининг мисли кўрилмаган даражада ўсиб кетганига бир мисол келтирмоқчиман. 1924 йилда областимизнинг ҳозирги территориясида атиги 14 ўқитувчиси бўлган 5 бошланғич мактаб, биттадан клуб, кинотеатр ва кутубхона бор эди. Ҳозир 197 клуб, икки миллиондан ортиқ китоб фондига эга бўлган 390 кутубхона, педагогика институти, 10 техникум ва 9 та махсус ҳунар-техника билим юртлари мавжуд...

Суҳбат қишлоқ хўжалиги илғорларига тақалганда, «Хазорбоғ» совхози директори Карим Умаров номи ҳам тилга олинди.

— Карим Умаров дедингизми? — шошилиб сўрадим мен. — Бу ҳалиги... Машҳур бободеҳқон Абдухолиқ Умаровнинг укасими?

— Ҳа, ўша. Бу ака-укаларнинг областимиз пахтачилигига ҳиссаси бир қисса бўлади.

Ёдимга бундан йигирма йил аввал бўлиб ўтган учрашув тушди. 1955 йилнинг илиқ ва майин баҳор кунларидан бирида Денов районидаги Ворошилов номли колхозга борган, янги сайланган колхоз раиси Абдухолиқ Умаров ва партия ташкилотининг секретари Иззатулла Розиқов ишлари билан танишган, кейин бу ҳақда газетага очерк ёзган эдим.

Ўша йилги ён дафтаримни варақлаб чиқдим. Қуйидаги сатрларга кўзим тушди.

...Баланд бўй, қора мўйлов, қалин, зулукдек қора қош, бошида чуст дўппи, кенг пешонасида икки-уч ажин... Кўзлари ўта маъноли боқади. Гўё ў ўзи билан сўзлашаётган одамнинг қалбига кўз солаётгандай. Ёноқлари жанубнинг саҳий қуёши нурини тўйиб эмганидан мағиздай тўқ тусга кирган. Устидаги кўкимтир гимнастеркаси қадди-бастига қуйиб қўйгандай.

У колхоз правлениеси олдидаги кенг майдонда икки колхозчи билан қизғин суҳбатлашиб турган экан. Абдухолиқ ака бир нафас сўзидан тўхтаб, биз билан сўрашди. Кейин ўз суҳбатдошлари томон ўгирилди:

— Хўш, натижа қалай бўлди?

— Ўлчаб чиқдик, раис, — жавоб қилди паст бўйли, корачадан келган одам. — Томорқаси нормадан ортиқ чиқди.

— Меҳнат минимумини бажарганми?

— Йўқ, — деди бояги киши ва ёнида бошини қуйи эгиб, брезент этиги учи билан ер чизиб турган норғул йигитга ишора қилди: — Хўжаёр Аллаёров кўп йиллардан бери колхозда, 8-бригада рўйхатида. Лекин майда-чуйда ишлар билан банд. Қоровуллик қилади. Кўприк тузатади. Кўпроқ писта, картошка экиб, шуларни сотади...

— Пахтага яқинлашмайди, денг?!

— Ҳа. Ўттиз бешга кирди. Умрида касал нималигини билмайди. Йўталган бола эмас ўзи... Қаранг, билагидан куч ёғилиб турибди. Ишласа, ернинг томирини суғириб олиши мумкин.

— Сувчи бўлиб ишласангиз қалай бўлади? — раис Аллаёровга мурожаат қилади.

— Мен сув тарашни билмайман...

— Шундай дейишга қандай тилингиз борди? Уят эмасми? Сиздек норғул йигитлар пахтада ишламаётгани туфайли колхозингиз йиллаб пахта планини бажармай келади. Чорва ҳам ҳароб. Ем-хашак етарли жамғарилмаган. Қиш бўйи 253 қўй-эчки нобуд бўлибди. Далаларда ғўзапоялар юлиниб олинмаган.

Абдуҳолиқ Умаров колхозни қабул қилиб олганда шундай эди. Унинг ўзи тўғрисида ён дафтаримда шулар ёзилган: коммунист Умаров 1936 йилда Каптархона қишлоғидаги янги тузилган «Хазорбоғ» совхозида пахтачилик бригадасига бошчилик қилди. Бригада 70 гектар ерга чигит қадаб, 27 центнердан ҳосил оларди. 1944 йили, ер 110 гектарга, ҳосил — 36 центнерга етди. Шу йилнинг охирларида уни совхознинг 3-бўлимига бошқарувчи этиб тайинлашади. Бу вақтда бўлим 700 гектар ерга эга эди. Ер шароити ниҳоятда оғир, бунинг устига унга 4-бўлимни ҳам қўшиб беришди. Энди Умаров раҳбарлик қилаётган икки бўлим 1100 гектар ерга чигит экар, гектар бошига 42 центнердан ҳосил оларди.

Ўша йили партия қишлоқ хўжалик мутахассисларини қолоқ колхозларга бориб ишлашга чақирди. Бу чақириққа жавобан у областда энг қолоқ ҳисобланган Ворошилов номли колхозга ўз хоҳиши билан ариза ёзиб борди. Колхоз умумий мажлиси уни правление раиси этиб сайлади. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретарлигига районнинг «Қизил Денов» газетаси муҳаррири Иззатулла Розиқов сайланди.

Улар ишни кадрларни жойжойига қўйишдан бошлашди. «Уй фарзанд билан обод, дала — одам билан», — деганларидек, аввало дала айланишди. Бригада бошлиқларини йиғиб, ишлаб билан танишишди. Пахта ишида тажрибакор, мўл ҳосил етиштириш қўлидан келадиган, ер тилини яхши биладиган миришкор деҳқонлар бригадаларга бош қилиб қўйилди. Очиқ партия йиғилишида коммунистларни ишлаб чиқаришнинг муҳим соҳаларига бириктиб қўйишди. Пахта, чорва, ғалла, пилла билан бир қаторда оммавий-маданий ишларга ҳам катта аҳамият берилди. Мавжуд 10 та дала шийпонлари яхшилаб жиҳозланди.

Биринчи йилиёқ Ворошилов номли колхоз ҳамма соҳалар бўйича планни ортиғи билан адо этиб, 7,5 миллион сўм даромад олди.

...— Бунинг ҳаммасига Абдухолиқ ўзининг фидокорона меҳнати туфайли эришди. — Узилиб қолган суҳбатни давом эттирди Холмирза Холбоевич. — Меҳнат—ҳаёт чироғига ёғ қуяди. Унинг натижаси, кўлами шундан — қанча ёғ кўп бўлса, ҳаёт ҳам шунча ёруғ, равшан, фаровон...

Шундан кейин суҳбат нишаби «Кимдан нима қолади» мавзуига кўчди.

Холмирза Холбоевич ширали бир талаффузда:

Қололмас жаҳон ичра
мангу киши,
Фақат қолгуси яхши
ному иши,—

байтини ўқиб, Саъдий Шерозий айтганлар деб қўйди.

Биз Деновга бориб, очеркимизнинг иккинчи қаҳрамони —Карим Умаров билан учрашиш ниятимизни айтдик.

— Уни танийсизми?— сўраб қолди обком секретари.

— Бўлмасамчи. Унга бундан 7-8 йил бурун Абдухолиқ ака билан учрашганимизни айтиб бердим. Абдухолиқ ака бу вақтда «Хазорбоғ» совхозига қайтган, яна бўлимда бошқарувчи бўлиб ишлаётган экан. Ўша кеча даврада Карим ака ҳам бор эди. Эрталаб хайрлашиб кетаётганимизда Карим ака ҳазил аралаш:

— Меҳмон, акамчинг ишлари тўғрисида ёзгани қидириб келганингизни эшитган ва очеркингизни ўқигандим. Энди бундан буёқ биз қилган ишларни эшитиб, ёзгани бизниям қидириб келасиз... —деганди.

...Эрталаб кўз очиб қарасак, ҳаммаёқ оппоқ пўстинда — кечаси билан роса қор ёғибди, ҳозир ҳам гупуллатиб уриб турибди... «Уйчи уйини битиргунча таваккалчи ишини битиради» деганларидек, сира иккиланмай йўлга тушдик. Лекин бу воҳанинг шамоли ёмон бўлади, деб кўп эшитгандик. Ёзда гармсел, қум аралаш афғон шамоли, қишда аччиқ изғирин кўз очирмайди. Шу топда қутирган шамол хўл қорни машинамиз ойнасига чаплаб ташлаётганидан йўл деярли кўринмас, машинамиз тезлиги ғоят пасайиб кетганди...

...Кўп қийналиб, икки баробар вақт сарфлаб, охири совхозга етиб бордик. Карим Умарович совхоз меҳмонхонасида ҳозир пенсияга чиқиб, кексалик гаштини сураётган акаси Абдухолиқ ака ва бир неча бригада бошлиқлари — Худойқул Ҳамроев, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Қудрат Самадов, машҳур сут соғувчи Розия Сайдаҳмедова, ферма бошлиғи Леонид Степанович Мазуренколар билан суҳбатлашиб ўтирган экан.

Ҳамма билан кўришиб чиққач:

— Карим ака, мана айтганингиз келди, — дедим. —Бир вақтлари бизниям излаб келасиз, деган эдингиз. Ишингизни, шуҳратингизни Тошкентдан эшитиб келяпмиз.

— Агар одам фақат ўзи учунгина меҳнат қилса, унинг машҳур олим, улуғ донишманд, ажойиб шоир бўлиши мумкин, албатта. Лекин, у ҳеч қачон ҳақиқий, баркамол одам бўла олмайди. Шунга амал қилиб, биз ҳам меҳнатга зўр бериб ётибмиз, — деди мийиғида кулиб Карим ака.

— Йўл, фақат текис ва равон бўлмай, унинг ўз ўнкир-чўнкирлари ҳам бўлади, — жиддий оҳангда сўз бошлади Карим ака. — Бизнинг совхоз ҳаёти ҳам бир хил — ғалабадан, ютуқлардангина иборат бўлмади. Совхозимиз кўп тармоқли, жуда катта коллектив. Биргина пахта еримизнинг ўзи 3500 гектар. Ана шунча ерни «пишириб», ҳар қаричини эъзозлаб, чигит экамиз. Ерга чигит қададикми, бўлди. То кеч кузгача бизни фақат даладан топасиз...

Назаримда, барча ўтган йиллар ҳам бир бўлди-ю, мана шу етмиш бешинчи йил ҳам бир бўлди-да... Ёз жуда иссиқ келди. Сув кам, бунинг устига, ўктин-ўктин гармсел тинкамизни қуритди. Лекин коллективимиз қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, эл хирмонига 12 минг 750 тонна «оқ олтин» тўкиб, давлат йиллик планини шараф билан уддалади.

Совхозимиз ташкил бўлган йиллардан бери бўлим бошлиқлари бўлиб ишлаган меҳнат ветеранлари, пахта усталари Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери Абдухолик Умаров, Добил Султонов, Худойназар Хўжачазаровлар пахта тилини яхши билганлари туфайли узоқ йиллар давомида ўзлари мўл ҳосил етиштирибгина қолмай, ана шу тажрибаларини, билим ва ҳунарларини ёшларга ўргатиб келдилар.

— Сен биз, кексаларни кўп мақтайверма. — Укасининг сўзини бўлди боятдан бери суҳбатга жимгина қулоқ солиб ўтирган Абдухолиқ ака. — Эшитмаганмисан, донолар: Ҳаётнинг ўлчови умр узунлигида эмас, ана шу ҳаётдан қандай фойдаланилганида, дейишган... Агар биз ўз ҳаётимизда элга нафимиз тегадиган жиндаккина фойдали иш қилган бўлсак, мана ҳозир шунинг роҳатини кўриб, иззат-ҳурматда ўтирибмиз. Бизларни энди у-бу деб ёзиб ўтирмасаларингиз ҳам бўлади. Ҳозир улоқ ёшларда! Биз бир вақтлари кетмон билан уч кун чопиқ қилган ерни неварам ҳозир ўз трактори билан бир ярим соатда чопиб чиқади...

— Ҳа, тўғри айтдингиз. Катта хўжалигимизда биронта соҳа йўқки, механизациядан фойдаланмаётган бўлсак. Пахта экишдан теришгача машина зиммасида. Чорва, ғалла, пилла, боғдорчилик, сабзавот, ҳаммасида машинанинг улуши бор. Лимонхона мўлжалдагидек кенгайтирилиб, тўла ишга тушганда йилига бир миллион дона лимон берадиган бўлади. Биз лимонхонанинг ҳар гектаридан 20 минг сўм соф фойда оламиз. Қисқаси, ўтган йили барча соҳалар бўйича 1 миллион 800 минг сўм фойда олиниши керак эди. Биз 2 миллион 500 минг сўм нақд даромад олдик!

Катта хўжаликнинг юки ҳам каттагина бўлади. 17 миллат фарзандлари аҳил бир оила бўлиб фидокорона меҳнат қиляптилар.

Совхозимиз босиб ўтган машаққатли, айни маҳалда шарафли йўлни акс эттирувчи музей ташкил қиляпмиз 1930 йиллардаёқ бўлажак совхоз ерларига келиб, янги совхоз лойиҳасини тузган, ташландиқ ва тўқайзор ерга биринчи қозиқ қоққан ленинградлик олимларни таклиф этдик. Бўлажак музейнинг биринчи экспонатларини улар беришди. Ўша лойиҳаларнинг асл нусхалари, давр ўтиб сал сарғайиб қолган фотосуратлар музейимиз фахри бўлади...

Меҳнатнинг—тағи роҳат, меҳнат қилган — иззат-ҳурмат кўради. Карим Умаров ҳам ўз ҳалол меҳнати эвазига халқидан иззат-ҳурмат кўряпти. Унинг кўкрагини қўша-қўша орден ва медаллар безаб турибди. Сайловчилар унга катта ишонч билдириб, Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайладилар. Яқинда область коммунистлари ўз конференцияларида уни Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездига делегат қилиб йўлладилар.

Коммунист Карим Умаров республикамиз коммунистлари билан янги беш йилликда қилинадиган ишлар кўламини белгилаб олгани, уни амалга оширгани, ҳаётга тадбиқ қилгани съезд ишида иштирок этиб қайтди.

Сами АБДУҚАҲҲОР.

ПЛАНЕТАМИЗДА

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

КОНАКРИ, 9 февраль. (ТАСС). Бу ерда Гвинеянинг таниқли жамоат арбоби, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг апартеидга қарши махсус комитетининг раиси, Гвинея Республикасининг БМТдаги доимий вакили Жанна Мартен Сиссега «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотини тантанали вазиятда топшириш маросими ўтказилди.

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти комитетининг раиси, СССР Медицина Фанлари Академиясининг академиги Н. Н. Блохин мукофотни топширар экан, Жанна Мартен Сиссенинг мустамлакачиликка, ирқчилик ва империалистик агрессияга қарши, социал-иқтисодий тараққиёт учун курашаётган халқлар билан бирдамлик ҳаракатига катта ҳисса қўшганлигини айтди.

Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети миллий сиёсий бюросининг аъзоси, ички ишлар, хавфсизлик ва юстиция масалалари билан шуғулланувчи координатор-министр Мусса Диаките бундай деди: Ж. Мартен Сиссега ана шу юксак мукофотнинг берилиши бутун Гвинея халқининг империализмга, эски ва янги мустамлакачиликка қарши, озодлик, тинчлик ва демократик тараққиёт йўлидаги курашда қилган хизматлари тақдирланганлигидан далолат беради.

Гвинея халқи, деб таъкидлади М. Диаките, ҳамиша бўлганидек ҳозирги вақтда ҳам инсониятнинг озодлиги ва тараққийпарвар идеаллари учун курашмоқда. В. И. Ленин даҳосидан илҳомланган Улуғ Октябрь социалистик революцияси ана шу идеаллар нурини сочди. Совет Иттифоқи, деди министр, эрксевар халқларнинг содиқ дўстидир. Гвинея халқи Совет Иттифоқининг интернационалистик позициясини табриклаб, у билан дўстликка ҳамиша содиқ бўлиб қолади.

БИРЛИК— ҒАЛАБА ГАРОВИ

ПАРИЖ, 11 февраль. (ТАСС). Бразилиядаги ватанпарвар ва тараққийпарвар кучларнинг кенг доиралари ҳозирги вақтда мамлакатда ўрнатилган режимга қарши бирлик фронтини тузиш учун кураш олиб бормоқдалар. Бразилия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Луис Карлос Престес Франс пресс агентлигининг мухбири билан суҳбатда шу гапларни айтди. Бразилия коммунистларининг бурчи, деб таъкидлади у, ана шу курашга етакчилик қилишдан иборат.

Мамлакатнинг ҳозирги аҳволи, деди Л. К. Престес, аҳолининг турли табақалари ўртасида — ишчилар синфи, деҳқонлар, студентлар ва бошқалар ўртасида норозиликнинг кучайганлиги билан характерланади. Бу ҳол, жумладан, парламентга ўтказилган кейинги сайловнинг натижаларига таъсир ўтказди: ошкора шароитда иш кўраётган бирдан-бир оппозициячи партия — Бразилия демократик ҳаракати партияси овозларнинг 62 процентини олди ва федерал сенатдаги 22 ўриндан 16 тасини, шунингдек энг муҳим штатларнинг қонун чиқарувчи мажлисларидаги ўринларнинг кўпчилигини эгаллади.

Ҳукмрон АРЕНА (миллий ўзгариш иттифоқи) партиясининг сайловда мағлубиятга учраганлиги деб уқтириб ўтди Л. К. Престес, Бразилия халқининг кайфиятларида рўй берган ўзгаришларни акс эттирганлигига шак-шубҳа йўқ.

Бразилия Компартиясининг раҳбари умумий демократик программани амалга ошириш учун ҳаракат қилаётган сўл кучларнинг бирлигигина ғалабанинг гарови эканлигини таъкидлади.

МАОИЗМНИНГ СОТҚИНЛИГИ

КАРАКАС, 10 февраль. (ТАСС). Венесуэла Компартияси Марказий Комитетининг органи «Трибуна популар» газетаси қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: ҳозирги халқаро вазиятда маочиларнинг қўпорувчилик ҳаракатларига қарши кураш жуда муҳим аҳамият касб этмоқда. Маочиларнинг идеологияси ва сиёсат соҳасидаги концепцияси тамомила антикоммунизм ва антисоветизм руҳи билан суғорилган. Маонинг марксизмга зид бўлган уйдирмалари империализм идеологлари «далил» деб билган разил манба бўлиб қолганлиги тасодифий бир ҳол эмас.

Сўнгра «Трибуна популар» газетаси қуйидагиларни ёзади: маочиларнинг кирдикорлари кўпгина миллий ва халқаро анжуманларда, шу жумладан Латин Америкаси ва Кариб ҳавзаси мамлакатлари Компартияларининг Гаванада ўтказилган кенгашида, шунингдек Венесуэла Компартиясининг 1974 йилда бўлиб ўтган V съездида, Венесуэла Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисларида фош қилинди. Ана шу анжуманларда Пекин раҳбарларининг пролетар интернационализми принципларига зид бўлган ва бутун жаҳон халқларининг манфаатларига душманлик руҳи билан суғорилган хоинлик йўлига қарши курашни кучайтириш зарур эканлиги уқтириб ўтилди.

Газета демократик ва тараққийпарвар кучларнинг диққат-эътиборини қуйидагиларга жалб этади: маочилар энг реакцион ва фашист режимларини, шу жумладан Чилидаги ҳарбий хунтани, Жанубий Африка Республикасидаги ирқчиларни очиқдан-очиқ қўллаб қўлтиқламоқдалар. Пекин Анголада империализмга ёлланган ва унга агент бўлиб хизмат қилаётган шахсларга қурол-яроғ етказиб бермоқда. Ана шу сотқин агентлар Ангола халқининг ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги курашига халақит беришга уринмоқдалар.

Биз, деб ёзади «Трибуна популар» газетаси, марксизмга зид концепцияларни тарғиб этувчи асосий кучларга айланган маочиларга қарши қатъий кураш олиб боришимиз лозим.

Ўтган йил эфиопияликлар учун унутилмас йил бўлиб қолди. Демократик тараққиёт йўлидан бораётган мамлакатда чет эл банклари, йирик саноат ва савдо ташкилотлари национализация қилинди. Аграр реформа соҳасида катта қадамлар қўйилди. Эфиопия тарихида биринчи бор саккиз соатлик иш куни жорий этилди. Суратда: реформадан сўнг ўз ерларига эгалик қилган эфиопияликларни кўриб турибсиз.

ТАСС фотохроникаси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ДОРУССАЛОМ.** Танзания Африка бирлиги ташкилоти Ангола Халқ Республикасини ана шу ташкилотнинг тўла ҳуқуқли аъзоси деб расмий равишда танишга даъват этди. Республика ташқи ишлар министри Иброҳим Кадума бу ерда миллий радио орқали сўзлаган нутқида шу ҳақда гапириб, Ангола Халқ Республикаси ҳукуматини ҳозирги вақтда Африкадаги 25 мустақил давлат, яъни Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг кўпчилиги таниганлигини таъкидлаб ўтди.

◆ **БЕЛГРАД.** Шу кунларда ўзининг ўттиз йиллигини нишонлаётган Югославия «Народна техника» илмий жамиятининг сафларида бир миллиондан ортиқроқ киши бирлашган. Бу жамият техника билимларини хусусан ёшлар ўртасида тарқатишга катта ҳисса қўшмоқда.

◆ **ЛОНДОН.** Ўтган ҳафтанинг охирида Ольстерда тағин зўравонлик авж олиб кетди. Белфастда ва вилоятнинг бошқа шаҳарларида кейинги икки кун ичида экстремистлар қўлидан олти киши ҳалок бўлди.

◆ **МЕХИКО.** Латин Америкаси бирлигининг Мехикода ўтаётган съезди Латин Америкаси мамлакатларини Чилидаги фашист диктатураси билан ҳар қандай муносабатларни узишга даъват этди. Съезд ишида қитъадаги 16 мамлакатдан келган сиёсий ва жамоат ташкилотларнинг делегатлари қатнашмоқда.

◆ **НЬЮ-ЙОРК.** Американинг Ньюарк шаҳрида (Нью-Жерси штати) ўқитувчиларнинг бир ҳафта мобайнида давом этган забастовкаси муваффақият қозонди. Ўқитувчилар иш ҳақининг оширилиши ва касаба союз ҳуқуқларининг кенгайтирилишига эришдилар.

◆ **НАЙРОБИ.** Ҳозирги вақтда Африкадаги ўқув юртларининг ҳаммасида 1960 йилдагига нисбатан икки баравар кўпроқ яъни 40 миллионга яқин киши таълим олмоқда.

(ТАСС).

ПЎЛАТДАГИ ҚОН

Француз ҳафталиги «Юманите диманш» худди шундай сарлавҳа остида пўлат қуйиш саноатида ишлаб чиқариш жароҳатларининг кўплиги тўғрисида эълон қилди. АПН бу материални баъзи қисқартиришлар билан газетхонлар диққатига ҳавола қилади.

Мозелдаги Сасилор-Ромба заводи... Ўтган йилнинг декабрь тонгида бир группа ишчилар одатдагидек бешинчи домна ёнида кўчма буфет келишини кутиб туришар эди. Шу пайт қандайдир портлаш юз бериб домна ёнида турган кишилар устига ғиштлар ёғилди. Уч киши ўша жойнинг ўзида ҳалок бўлди: бири француз, иккитаси чет эллик эмигрант. Шундай қилиб бу корхонада бахтсиз ҳодисалардан ҳалок бўлганлар сони йигирматага етди... Бешинчи домна ёнидаги фалокат пайтида саккиз киши оғир ярадор бўлди ва меҳнат қобилиятини йўқотди.

Францияда пўлатнинг баҳоси қандай? Кейинги ўн беш йил ичида пўлатнинг баҳоси 431 француз ва чет эл ишчисининг ҳаётига, йигирма минг инвалид металлурглар баҳосига тенгдир. Шу билан бирга ишлаб чиқаришда ҳалок бўлган битта французга учта чет эллик муҳожир тўғри келади.

Сасилор-Ромбада бўлиб ўтган «рождество байрами»дан сўнг Мозелдаги корхона бўйсунадиган «Ассимилор» металлургия бирлашмаси дирекцияси ҳаққоний фактлардан кўра бошқачароқ статистик маълумотларни матбуотда эълон қилди. Жумладан унда ўтган йилда фақат ўн икки киши ҳалок бўлди дейилади. Қолганлари эса расмий ҳисоботда кўрсатилмаган. Маълум бўлишича, дирекция ўладиган одамларга илгаридан жой тайёрлайди. Уларнинг бевалари 600 франк оладилар, ўзлари (табиийки ўлимидан сўнг) содиқ хизмати учун медали ва завод қабристонидан озроқ жой олишга «муяссар» бўладилар. Тажриба шуни кўрсатадики, завод эгаларининг бу «химмати» доимо қўл келмайди. Бундай пайтда завод маъмурлари юридик томондан ғалаба қилмоқчи бўладилар (ҳалок бўлган ишчи энди ҳеч қачон гапирмайди). Шунинг учун ишчи техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмади, деб қўя қолишади.

Чет эллик ишчилар билан эса маъмурлар осонгина иш битиришади. Улар бирлашманинг бирор бир корхонасида ишлайдилар. Уларни корхонадан-корхонага кўчириш мумкин. Бундай алмаштиришларнинг маъноси бир хил: бахтсиз ҳодиса юз берса, «ўз иш жойидан бошқа жойда ишлаяпти, шунинг учун жароҳатланди», дейишади. Ишчи муҳожирлар Франция металлургия саноати ишчиларининг тўртдан бирини ташкил қилади. Шу билан бирга ишлаб чиқаришда ҳалок бўлганларнинг ярмидан кўпини ташкил қилади.

Франция меҳнаткашларининг умумий конфедерацияси бир неча марта давлат органлари эътиборини металлургия саноатида бўлаётган бундай ташвишли ҳолга, чет эл ишчиларининг меҳнати оёқ-ости қилинаётганлигига қаратди. Ишлаб чиқаришда хавфсизликни таъминлашга, меҳнаткашларнинг социал иқтисодий талабларини амалга оширишга вақт етди.

(АПН).

тик халқ хўжалигининг имкониятларидан янада тўлиқ фойдаланишни таъминлаш кўзда тутилмоқда.

КПСС Марказий Комитети социализм эришган муваффақиятларга таяниб, ишлаб чиқариш кучларининг ҳозирги даражасини маркс-ча-ленинча таҳлил этиб, ижтимоий эҳтиёжларнинг имкониятлари асосида ўнинчи беш йилликнинг асосий вазифасини баён қилиб берди. Бу вазифа — партиянинг халқ турмуши моддий ва маданий даражасини юксалтиришга қаратилган йўлини ижтимоий ишлаб чиқаришни муттасил ва пропорционал ривожлантириш ҳамда унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, халқ хўжалигининг барча бўғинларида иш сифатини бутун чоралар билан яхшилаш асосида изчиллик билан амалга оширишдан иборат.

Совет кишиларининг туб ҳаётий манфаатларига жавоб берувчи вазифаларнинг реаллиги ҳар томонлама ривожланган социалистик экономиканинг қудрати билан, унинг ҳозирги замон фан-техника даражаси билан, совет халқининг бой тажрибаси ва улкан интеллектуал имкониятлари билан гарантияланади.

Сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги билан бошланган 1976 йил бутун ўнинчи беш йилликда катта юксалиш йўлини бахш этади. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори совет кишиларини халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажаришга ва шу тариқа ўнинчи беш йилликнинг улуғвор вазифаларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшишга даъват этади.

Ҳозир рақамларда, план топшириқларида белгиланган ишлар беш йилдан кейин реал ифодасини топади. «Ўнинчи беш йиллик планнинг бажарилиши, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасида, — мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини кўп даражада мустаҳкамлайди ва халқ фаровонлигини янада юксалтиришни таъминлайди. Ўнинчи беш йиллик даврида ривожланган социализмнинг афзалликлари ва ижодий кучлари янада тўлароқ намоён бўлади, жамиятнинг, коллективларнинг ва ҳар бир кишининг манфаати бир-бири билан янада маҳкамроқ уйғунлашади». Шу боисдан совет кишилари астойдил меҳнат қилишга, буюк муштарак ишга ўзларининг ақл-идроларини ва куч-ғайратларини сарфлашга, ташаббускорлик ва активлик кўрсатишга шай бўлиб турибдилар. Уларнинг фидокорона, ҳалол меҳнати катта самара бериши турган гап.

XXV съездга тайёргарлик ҳал қилувчи босқичга қадам қўйди. Бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари, район, шаҳар, округ, область ва ўлка партия конференциялари бўлиб ўтди, иттифоқдош республикалар Коммунистик партияларининг съездлари ўтмоқда. Мана шу анжуманлар жараёнида коммунистлар ўз фаолиятларининг натижаларини принципиаллик билан ва ўз-ўзини танқид асосида баҳоладилар. уларда маҳаллий аҳамиятга молик материаллargина эмас, балки ҳозирги босқичда партия умумий сиёсатининг кўпгина проблемалари ҳам кенг муҳокама қилинди.

Партиямизда умумий муҳокамага амалга оширилиши лозим бўлган энг муҳим планлар, лойиҳалар, тадбирларни қўйишдек яхши анъана азалдан қарор топган. Бундай муҳокамалар КПСС-га, социалистик жамиятга хос бўлган чинакам демократизмнинг ифодасидир. Бу нарса ишга катта фойда беради, жамоат фикрини аниқлаб олишга ёрдам беради, меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини оширишга имкон беради. Бундай муҳокамаларда белгиланган топшириқларга аниқликлар киритилади, янги талаблар ва таклифлар олға сурилади. Чунончи, КПСС XXIV съезди ўз қарорларида коммунистларнинг кўплаб таклифлари ва истаклари асосида янги нусхадаги партия билетида партия асосчиси ва доҳийси В. И. Лениннинг сиймоси бўлиши, партиянинг навбатдаги съездларини илгари бўлиб келганидек ҳар тўрт йилда эмас, балки халқ хўжалигини планлаштириш практикасида бунёдга келган қоидага биноан ҳар беш йилда чақириш ҳақида бир тўхтамга келди. Шунингдек, бошланғич партия ташкилотларини мустаҳкамлаш ва уларнинг корхона ва муассасалар ишига таъсирини кучайтириш тўғрисидаги таклифлар ҳам қабул қилинди. КПСС Марказий Комитети лойиҳасини муҳокама этиш жараёнида коммунистлар ва партиясизлар киритган қимматли мулоҳаза ва таклифлар ҳам КПСС XXV съездида ўз ифодасини топиши шубҳасиздир.

Бизнинг ленинчи партиямиз ҳар съезд ўтган сайин коммунистик жамият қуришдан иборат ўзининг тарихий олий мақсадига оғишмай амал қилиб, ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Партия ўз сафларида 15 миллиондан зиёд коммунистни бирлаштириб турибди. 1975 йил 1 январгача КПСС составида ишчилар 41 процентни, колхозчилар 14,4 процентни, хизматчилар ва бошқалар 44,6 процентни ташкил этди. Хизматчи коммунистларнинг учдан икки қисмидан кўпроғини инженерлар, агрономлар, ўқитувчилар, врачлар, олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари ташкил этади. Партиянинг социал состави унинг пролетар, халқчил табиатини белгилайди. Партия — буюк сиёсий ва интеллектуал, ватанпарвар ва интернационал, сафарбар этувчи куч бўлиб, совет халқини Ленин йўлидан дадил олға бошлаб бормоқда.

КПСС ўзининг ички ҳаётида ленинча нормаларга оғишмай амал қилиш, барча коммунистларнинг активлигини ва авангардлик ролини ошириш, улар марксча-ленинча назарияни мукаммал билиб олишларига эришиш, партия сиёсатини амалга оширишда онгли, эътиқодли, актив сиёсий жангчилар, моҳир ташкилотчилар бўлишларига эришиш учун катта эътибор бермоқда. КПСС XXIV съездидан кейин ўтказилган партия ҳужжатларини алмаштириш шуни кўрсатдики, партия сиёсий, идеология, ташкилотчилик ишининг янги тажрибаси билан бойиди, ўз сафларини мустаҳкамлади, меҳнаткашлар оммаси билан алоқасини кучайтирди: партия органлари ва партия ташкилотлари янада жанговар бўлиб қолдилар. Партиянинг ишчилар синфи ва бутун совет халқининг сиёсий раҳбари сифатидаги роли ошди.

Рус революцион демократи Н. А. Добролюбов ўз вақтида зўр ҳаяжон ва келажакка ишонч билан бизнинг мамлакатимизда ҳақиқий кун келади, халқ бахт-саодати учун шижоат ва қаҳрамонлик кўрсатишга шай турган кўплаб кишилар пайдо бўлади ва улар бу ишга «куч-қувватларини, изчиллик, қалб ва фикрлаш қўрини» киритадилар деб бонг урган эди. Эндиликда мана шундай кишилар халқ орасидан миллионлаб етишиб чиқмоқда, уларни ленинчи партиямиз тарбиялаб вояга етказди ва тарбияламоқда, буюк қаҳрамонона зафарларга илҳомлантирмоқда.

КПСС амалга ошираётган ҳамма ишлар совет халқининг моддий ва маданий турмуш шароитини яхшилаш, социалистик Ватанимизнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга қаратилгандир. Буни барча совет кишилари яхши тушунадилар ва партиянинг барча ишлари ва ташаббусларини қизғин қўллаб-қувватлайдилар. Улар партия ишини ўзларининг жонажон ишлари деб, партия съездини ўзларининг съездлари деб ҳисоблайдилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўзининг XXV съездига ғоявий ва ташкилий жиҳатдан жипслашган, халқ билан чамбарчас боғланган, ижодий куч-ғайрати жўш урган бир вазиятда, ички ва ташқи сиёсатнинг ҳамма соҳаларида улкан тажриба тўплаган, коммунизм ишини узил-кесил ғалабага етказишга қатъий аҳду-паймон қилган ҳолда келмоқда.

В. СТЕПАНОВ.

ТУҲМАТ ВА ЁЛҒОН-ЯШИҚЛАРГА ҚАРШИ

Бизнинг мамлакатимизга қарши туҳмат ва ёлғон-яшиқ гапларни тарқатиб юрган ва социализмга душман бўлган кимсаларнинг, антикоммунистлар ва антисоветчиларнинг мақсади равшан — социализм шароитида яшаб, уни барпо этаётган кишиларда социализмга, унинг капитализмдан афзал эканлигига шубҳа-гумон туғдиришдан иборат. «Социализмни ичдан қўпориш» учун социализмнинг «ички душмани»ни тарбиялаб етиштириш эса уларнинг энг асосий вазифасидир.

Бундай қўпорувчилик фаолиятида «Озодлик» радиостанциясига алоҳида роль берилмоқда. Бу радиостанция ГФР ва Ғарбий Европадаги бошқа баъзи давлатларнинг территориясидан бизнинг мамлакатимизга 20 йилдан кўпроқ вақтдан бери кечаю кундуз эшиттириш бериб келмоқда. АҚШ конгресси пул билан таъминлаётган ва Марказий разведка бошқармаси раҳбарлигида ишлаб келаётган «Озодлик» радиостанциясининг фаолияти халқаро ҳуқуқнинг элементар нормаларига зиддир. Бу мафкуравий ғаламислик маконини қўллаб-қувватлаб келаётган масъул сиёсий муассасалар ўз мамлакатлари ҳукуматларининг бошлиқлари томонидан Хельсинкида имзоланган Якунловчи акт қоидаларига хилоф равишда ҳаракат қилмоқдалар.

Бугун биз журналист Юрий Мариннинг эсдаликларини эълон қилаяпмиз. У кўп йил чет элларда бўлганидан кейин Совет Иттифоқига қайтиб келганлиги илгари совет матбуотида хабар қилинган эди. Бир неча йил давомида у «Озодлик» радиостанциясида ишлаган, унинг ходимларини ва Советларга қарши бўҳтон тайёрлаш «сирлари»ни яхши билади.

«ОЗОДЛИК» РАДИОСИ — УЛАРНИНГ АФТ-БАШАРАСИЮ ҚИНҒИР ИШЛАРИ

«Озодлик» ва «Озод Европа»нинг Мюнхендаги биноси. Унинг панжарадан кўриниши. Собиқ эсэсчи офицер, «Озодлик» радиоси «татар-бошқирд» редакциясининг ҳозирги ходими Юсуф ўғли (чапдан учинчи) ва унинг ҳамкасблари: радиостанциянинг «Хавфсизлик хизмати» бошлиғи Ж. Гриффин (чапдан биринчи), «Халқаро радиоэшиттириш кенгаши»нинг ижрочи вице-президенти ҳамда «Озодлик» ва «Озод Европа» радиостанцияларининг Европа бўйича директори, марказий разведка бошқармасининг кадр ходими Уолтер К. Скотт (ўртада).

ЁЛҒОН ҚАНДАЙ ТЎҚИЛАДИ

— Микрофон ёнида Константин Неастров. Азиз ватандошлар...

Мен ўзимнинг «Озодлик» радиостанциясидаги чиқишларимни бир неча йил давомида ана шу сўзлар билан бошлар эдим. «Азиз ватандошларим»ни Совет ҳокимияти даврида ночор яшаётганликларидан «хабардор қилиш» кўпинча менга топширилар эди. Ўша ердаги редакциялардан бирида тўқилган «ҳужжатли текст» дарров эфирга берилавермас эди. Бу текст юқоридаги бошлиққа кўрсатиш учун инглиз тилига таржима қилинар, шу бошлиқнинг фикрларига мувофиқ рус тилида яна бир марта тузатиб чиқилар эди. Шундан кейин, муҳожирларни айтайлик, «Русская мысль» деган реакцион газетасида эълон қилинарди. Ниҳоят мен Власов армиясининг собиқ «прокурори», доим тиржайиб турадиган катта редактор Гаранинга рўпара бўлардим. У менга қараб бундай дерди:

— Юрий Михайлович, микрофонга марҳамат. Биз тайёрлаган материал «Русская мысль»да босилиб чиқди.

Мен текстни олиб студияга борардим.

— Микрофон олдида Константин Неастров. Азиз ватандошлар, Парижда чиқадиган мустақил «Русская мысль» газетаси «Самиздат»нинг куни кеча Москвадан олинган материалини эълон қилди...

* * *

Мен «Озодлик» радиостанциясига 1971 йили ишга келдим. Бу ерга тўғри кўчадан кириб келганим йўқ, албатта. Унинг ходими, кейинчалик рус редакциясининг менежери бўлиб қолган Жон Лодейзен мени таклиф қилди. У ГФРдаги «АҚШ армиясининг Россияни ва Шарқий Европа мамлакатларини ўрганиш соҳасидаги ихтисослашувини ошириш институти»ни тамомлаган. Мен ўша институтда ўқитувчи бўлиб ишлар эдим. Мени «Озодлик» радиостанциясига доктор Билл Вест тавсия қилди. Америка махфий хизмат муассасаларида таниқли шахс бўлган бу зотнинг яна бир номи Эдвардс эди. Менинг бир қатор хизматдош «дўстларим» — Россинский, Ниссман, Рудин, Клумп ва «Озодлик» редакцияларида Марказий разведка бошқармасининг одамлари сифатида танилган бошқа кўпгина кишилар ҳам ўша доираларга мансуб эди. Уларнинг кўпчилиги унвон жиҳатидан мендан юқорироқ эди: радиостанцияга ишга кираётганимда менга ўн биринчи категория беришди, бу категория тахминан капитан ёки майорга тўғри келади, радиостанцияда ҳаммаси бўлиб 18 та ана шундай категория бор.

Ўша пайтда радиостанциядаги асосий лавозимларни эгаллаб турган америкалик махсус хизмат вакилларининг номларини айтиб ўтай: ходимлар кетидан доимий айғоқчилик қилиб юрадиган хавфсизлик бўлимининг бошлиғи Жаймс Гриффин; цензура комитети бошлиғи Вильям Клумп; сиёсат ишлаб чиқиш бўлими бошлиғи Ван дер Рор; тадқиқот бўлими бошлиғи Альберт Бойтер; тингловчиларни ўрганиш бўлими бошлиғи Жорж Перри; сўнгги ахборот бош редакцияси бошлиғи Александр Перуанский; Рус редакцияси бошлиғи Жон Лодейзен; миллий редакциялар деб аталмиш редакцияларнинг бошлиқлари Морис Дьяковски ва Давид Ниссман.

Кўриниб турибдики, менинг номзодим ўз ишининг ана шу билимдонлари томонидан ҳеч қандай жиддий эътирозга сабаб бўлмади. Чунки мен бундан илгари «АҚШ армиясининг институти»дек ғоят махфий муассасада ишлаган эдим. Аммо, менга «синов»дан ўтишга, бу қадар махсус «журналистика»га яроқли эканлигимни исботлашга тўғри келди.

Текширувдан кейин мени хавфсизлик бўлимига таклиф қилиб, доимий пропуск беришди. Мен ўз иш жойимга йўл олдим. Бу ерда кутилмаган ҳолатга дуч келдим. Ёзув столининг ўнг ғаладонини очсам, шоша-пиша узилган симга кўзим тушди, бу сим столнинг устки тахтасига ўрнатилган пинҳона тугмачага бориб уланар экан, пастда эса қандайдир приборнинг тўртта оёқчаси изи тушиб қолибди. Бунинг нималигини пайқаш қийин эмас эди — бу ерда ходимларнинг гапини сездирмай ёзиб оладиган магнитафон турган эди.

Кейин билсам, бу стол ёнида Андрей Михельсон ўтирар экан. У ҳозирги вақтдаги Владимир Ильич номли Москва заводининг ўтмишдаги эгаси Михельсонларнинг бири эди. Бутун авлоди билан антикоммунист ўтган Андрей Михельсон кексайгач, эси пасайиб қолганлигини, кунлардан бирида эрталаб ишга келганида стол устида маъмуриятдан ташлаб кетилган хатни олганини, бу хатда маъмурият шу қадар қимматли ходим билан хайрлашишга мажбур бўлганлигидан «жуда афсусда» эканлиги ёзилган эди. Дарғазаб бўлган Михельсон ҳатто ўз ҳамкасбларига чақимчилик қилиш ва гувоҳлик бериш сифатидаги фаолияти изларини йўқотмасдан ҳам жўнаб қолган экан. У марказий разведка бошқармасининг топшириғига биноан қўшимча гонорар учун шу иш билан шуғулланиб келар экан...

«Озодлик» радиостанцияси ходимларининг иши турли-туман инструкциялар, қўлланмалар ва дастурлар билан чеклаб қўйилган. Ёзма директиваларнинг уч тури — ойлик, ҳафталик ва кундалик директивалар берилади. Перспектив планлаштириш ва узоқ муддатли вазифаларга келганда, бунинг учун «Озодлик» радиостанциясининг сиёсий фаолият масалаларига доир қўлланма»си бор.

Бу ҳужжат хусусида жанжал чиқди. Аввалги (1971 йил 15 мартдаги) «қўлланма» тексти 1973 йил ёзида Австрия матбуотида эълон қилинди. Марказий разведка бошқармасида ва радиостанцияда олағовур бошланди. Тинимсиз кенгашлар, маслаҳатлашувлар ўтказишга киришилди, текшириш ва қайта текширишлар бошланди: Айрим ходимлар, шу жумладан, етакчи ходимлар ҳам бошқа лавозимга ўтказилди ёки уларнинг ўрнига янги ходимлар олинди. «Сиёсий фаолият масалаларига доир қўлланма»нинг янгиси жорий этилди, бу қўлланма 1974 йилнинг январидан кучга кирди. Аммо яқинда бунисн ҳам... Австриялик журналистлар қўлига тушиб қолди.

Мен янгисидан кўра аввалги «қўлланма» билан яхшироқ танишлигим табиий. Бироқ таққослаб кўрилса, уларнинг ўртасида муҳим тафовут йўқлиги маълум бўлади. Фақат методлар, усуллар анча «нозиклаштирилди». Мақсад эса эскилигича қолмоқда. 1971 йилги «қўлланма»да асосий вазифа бевосита ва ошкора таърифланган эди: «Ахборот ва ғояларни тарқатиш йўли билан ҳозирги режимга қарши ҳаракат ташкил этиш учун умумий платформа тузишга эришилсин ва мавжуд системани ўзгартиришга имконият яратилсин». Советларга қарши бевосита туҳмат ёғдириш, «мавжуд системага» тўғридан-тўғри атака қилиш, «қаршилик кўрсатишга» чақириш методи мутлақо пуч бўлиб чиққанлигини ҳаёт кўрсатди. Шу сабабли ўша пайтда, 1972—1973 йиллардаёқ «Озодлик» радиостанцияси бошлиқлари эшиттиришларнинг Советларга қарши йўналишини ниқоблашга уринар ва «платформа холисона руҳда» тўқилишини талаб қилар эдилар.

Ҳозирги инструкцияларда «тингловчиларнинг ишончини қозониш»га интилиш зарурлиги таъкидланади. «Қўлланма» авторлари: «Озодлик» радиостанцияси «бошқаларнинг иши ёки ажнабий давлат манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилаётганлигини» тингловчилар пайқаб қолса яхши бўлмайди, деб насиҳат қиладилар. «Ҳамма программалар бизнинг совет гражданлари фаровонлиги тўғрисидаги жиддий ғамхўрлигимизни ифодалаши керак», деб таъкидлашади улар.

«Саховатли оталар»ни қаранг-а!...

«ЖУРНАЛИСТЛАР»

Янги «Сиёсий фаолиятга доир қўлланма»да қуйидагиларни ўқиймиз: ««Озодлик» радиостанцияси «ўз ишида матбуотдан олинган маълумотларгагина таяниб қолмасдан, айни вақтда совет халқларига қандай ахборот зарурлигини биладиган ва хабарларни тегишлича анализ қила оладиган ўз малакали ходимлари ва журналистлари штабига ҳам таянади».

Хўш ана шу «биладиган» ва «анализ қила оладиган» шахсларнинг ўзи ким?

Булар орасида, масалан, «белорусс халқи орзу-умидларининг ифодачиси», ҳамиша маст-аласт бўлиб юрадиган Цвирка бор. Бир вақтлар гитлерчиларга хизмат қилган бу шахснинг асосий иши — ГФРга келадиган совет туристларига иғвогарлик қилишдан иборат.

Мюнхендаги радиостанциядан ҳайдалган Андрей Михельсон Швейцариядан Андрей Горбов тахаллуси билан ҳамон «Озодлик» радиостанцияси учун хабарлар ёзиб туради. У «инсоний қиёфадаги социализм» деб аталган нарсани пропаганда қилишни ўзига касб қилиб олган.

Савлатлироқ шахслар тўғрисида гапиришга ўтишдан аввал ўз кўзим билан кўрган ва мени ларзага солган кичик бўлса-да, аммо характерли бир воқеани айтиб бермоқчиман. Биз рождество байрамини ўтказиш учун бир кечага Мюнхендаги ресторанни ижарага олдик. Эндигина кўзга кўрина бошлаган Владимир Матусеевич Жон Лодейзен билан бир стол атрофида ўтиришар эди. Матусеевич Лодейзенга нимадир деди, чамаси бу гап унга ёқмади шекилли, кўп ўйлаб ўтирмай Лодейзен карнавал учун тайёрланган қандайдир сурнайчани олди-да, бир тишлам нонни яхшилаб чайнаб, ўша сурнайча тешигидан Матусеевичнинг башарасига тупурди. Шу пайт Лодейзен жирканиб, совуққина қараб турганлигига мен ҳайрон қолдим... Матусеевич кечага қайлиги билан келган эди. Хўш, бунга у қандай жавоб берди? Матусеевич илжайди-да, ҳайрон бўлиб башарасини артди.

Дарвоқе, Матусеевичнинг ўзи ким. Радиостанцияда америкаликларнинг гапидан унинг 1968 йилда хотини ва икки боласини СССРда қолдириб Ғарбга қочганлигини билиб олган эдим. У бирмунча вақт Скандинавияда изғиб юриб, «Озодлик» учун ифлос хабарлар тўплаш билан шуғулланди, сўнгра Мюнхенга кўчирилди. Унинг итоатгўйлик хулқ-атвори муносиб баҳоланди...

Яна бир қизиқ ҳангома. Хавфсизлик бўлимининг ҳозирги бошлиғи мистер Гриффиннинг ўтмишдоши бўлган Видок исмли кимса бир пиёла кофени дастмоя қилиб олиб, турли хизмат ҳужжатларни варақлашни касб қилган эди. Кунлардан бири худди шундай пайтда уни телефонга чақириб қолишганда, қоғозларини столда қолдириб кетди. Янги хўрандалар киришиб, бўш стол атрофига ўтиришди. Улардан бири бепарволик билан қоғозларни четга суриб қўяётганида, бир варақ қоғоз тушиб кетди. Ҳалиги ходим энгашиб, қоғозни олиб қўймоқчи бўлганида, бехосдан унда ўз фамилиясини кўриб қолди. Бу қоғоз шу ходим тўғрисидаги чақимчилик маълумотномаси эди, уни ёзган кимса эса ҳозиргина тақаллуф билан унинг ёнига ўтирди! Миси чиқиб қолган Видок хавфсизлик бўлимидан бўшатилди. Аммо бирбири тўғрисида чақимчилик маълумотлари бериш — «Озодлик» радиостанциясида хизмат қиладиган ҳамма ходимларнинг ҳамон асосий вазифаларидан бири бўлиб қолмоқда.

Радиостанцияда ўта махфийлик муҳити ҳукмрон. Афтидан, «Озодлик» бошлиқларининг тингловчилардангина эмас, ўз ходимларидан, ҳатто энг ишончли ходимларидан ҳам яширадиган гаплари бор.

Одатда, «журналистлар», ўз номларини очиқ айтмайдилар — уларнинг ҳақиқий номлари айтилса разиллиги, жиноятлари, уруш йилларида гитлерчиларга хизмат қилганлиги, Ватанга хиёнат қилганлиги ошкор бўлиб қолади... Кичик бир рўйхатни эътиборингизга ҳавола қиламан, чапда уларнинг ҳақиқий исм ва фамилиялари, ўнгда эса тахаллусларини ўқийсиз:

Георгий Бутов — Георгий АРДАТОВ,
Татьяна ВЕРБИЦКАЯ — Татьяна ЗОТОВА,
Сергей ВОРОНИЦИН — Сергей Сергеевич БЕЛОВ,
Игорь ГЛАЗЕНАП — Игорь ЛАНИН,
Игорь ГОЛОМШТОК — Игорь ЕЛЬНИНСКИЙ,
Александр ЛИФИЦ — Александр МАРКОВ, унинг яна бир номи **Александр ВАРДИ,**
Борис ЛИТВИНОВ — Борис АЛЕКСЕЕВ,
Галина МИТИНА — Циолкович Галина ЗОТОВА,
Борис ПУСТА — Андрей СЕВЕРИН,
Леонид РОЙТМАН — Леонид Борисович РОСТОВ.

Мен Би-би-сида ишлаб, Лондондан Мюнхенга келган редактор Виктор Грегори билан яхши таниш эдим. Совет Армиясининг собиқ ҳарбий хизматчиси, хоин Вадим Шелапутин шу лақабни ўзига ниқоб қилиб олган эди.

Нью-Йоркдаги мухбирлар пунктида Владимир Юрасов (унинг бошқа бир номи Рудольф, яна бир номи эса Жабинский) хизмат қилади. Яқинда у «Параллакс» деган китоб чиқариб, СССРга қарши уруш бошлашга даъват қилади ва кескинликни юмшатишга интилаётган америкаликларни «галварслар» деб атайди.

«ЯНГИ КАДРЛАР»

Кейинги йилларда радиостанция раҳбарлари «янгироқ» кадрларни зўр бериб қидирмоқда, улар яқинда СССРдан жўнаб кетган собиқ совет гражданлари бўлмиш сионистлар орасидан янги ходимлар топаётганликларига ажабланмаса ҳам бўлади.

Ҳали яқиндагина «Озодлик» радиостанциясининг қутурган бўрилари, гестапочилар томонидан «олий ирқчилик руҳида» тарбияланган шахслар Исроилдан келган ҳар қандай ходимга нафрат билан қарардилар. Татар-бошқирд редакцияси деб аталмиш редакциянинг ходими Юсуф ўғли Исроилдан ёллаб келтирилган бир гуруҳ янги ходимларни кўрганида ўрнидан сакраб туриб, сўкина бошлаганлиги эсимда:

— Эсэс офицери бўлган мендай одам ҳузурида улар ўз тилларида гаплашишга қандай журъат этишади! — деб бақирган эди у.

Бироқ, «Озодлик» радиостанциясининг америкалик хўжайинлари бундай жазава билан ҳисоблашгилари келмаганлиги табиий. Бунинг сабаби равшан. Яқиндагина СССРдан чиқиб кетган кишиларни совет зиёлилари, ёшларининг, умуман совет халқининг «орзу-умидлари ифодачилари» қилиб кўрсатиш осонроқ эди.

Мана, ҳозир «техник эксперт» Левин: совет самолётлари ҳеч нарсага арзимайди деб «исботлаб турибди». Радиостанциянинг Лондондаги бўлими ходими Финкельштейн (Владимиров ҳам шунинг ўзи) гарчи космонавтикани хитой иероглифларидан яхшироқ билмаса ҳам, «Совет космик афсонаси» деган «тагли» ном билан китоб чиқарди. Молли Гордина (Инна Светлова) «Ёшларга аталган эшиттиришлар» билан чиқмоқда, Семен Маевский (Мирский) ҳар куни шарҳ тўқимоқда, Виктор Кабачник «Яқиндагина Москвадан келган кишининг эсдаликлари» деган «лавҳа»ларни ҳар куни Нью-Йоркдан юбориб турибди. Рахиль Федосеева «Самиздат фаолияти» деб аталган ишларни «мувофиқлаштириб бормоқ»да.

Реакцион сионист ташкилотлар томонидан «Озодлик» радиостанциясига ишга юборилган «янги ходимлар» аввал бошда «бебилиски доллар» ишлаб олишга жуда умид қилган эдилар. Улар ротшильдлар даражасига кўтарилмаганда ҳам ,ҳеч бўлмаса боя тилга олинган антисемит Юсуф ўғлидек бадавлат кишилар бўлиб қолишни орзу қилган эдилар. Дарвоқе, Юсуф ўғли ҳақида: бу кимса иккинчи жаҳон уруши вақтида гитлерчилар томонига қочиб ўтиб, эсэсчиларнинг совет кишиларига қарши жазо операцияларида қатнашган. (Унинг мол-мулки — Мюнхен яқинидаги катта ҳовли ва ҳозир бир неча юз минг марка турадиган экинзорлардан иборат).

Чамаси, СССР Ёзувчилар союзининг собиқ аъзоси Г. Свирский ўз нархи ундан арзон эмас деб ҳисоблаб, Тель-Авивдан Мюнхенга келгач, ўзининг ҳар бир тўқиган «асари» учун минг доллар тўланишини талаб қилди. Унинг бу талаби рад этилди. У АҚШ конгрессига шикоят қиламан... деб дўқ урди, кор қилмади. Энди Свирский ҳар сафар касса ёнида ҳамма қатори навбатда туриб, «асарлари» учун минг доллар эмас, балки юз марка пул олмоқда. Хуллас, у қанчалик уринмасин, ҳозирча Юсуф ўғли даражасига кўтарила олгани йўқ.

Мюнхендаги радиостанциянинг мингдан ортиқ ҳамма ходимлари боз устига турли мамлакатларга сочиб ташланган ярим минг агент ёки уларнинг таъбири билан айтганда «ишончли кишилар» ҳаммалари ўлиб-қутулиб ҳаракат қилмоқдалар. Александров ёки профессор Темиров деган лақаблари ҳам бўлган Авторхонов — Кунта ҳам шундай ҳаракат қилмоқда. Бу кимса уруш йилларида Совет Армияси сафидан қочиб, оккупация қилинган территорияда «Оллоҳ осмонда, Гитлер ёнимизда» деган шиор билан жирканч газета нашр этди. Сўнгра гестапода хизмат қилди. Париждан Мюнхенга келган собиқ грузин «князи» Авалов ҳеч эринмай ёлғон тўқимоқда ва дарғазаб бўлмоқда. СССРдаги стоматолог врач касбини ташлаб, «ширин ҳаёт» орзусида Ғарбга йўл олган ва энди анча кексайиб қолган Журба «Озодлик» радиостанциясида югурдак бўлиб хизмат қилмоқда. Ҳаммалари жуда тиришиб ҳаракат қилмоқда...

БЎҲТОН ҚАНДАЙ ТЎҚИЛАДИ

«Озодлик» радиостанцияси фаолиятида рўй бераётган ўзгариш шундан иборатки, кескинликни юмшатиш даврида дунёда содир бўлаётган ўзгаришларга мослашиб, туҳмат ва ёлғон-яшиқ тўқиш ва тақдим этиш услубигина ўзгармоқда.

Услублардан бири шундай: туҳматга «жиндаккина ҳақиқат» қўшиб қўйилмоқда. Бошқача қилиб айтганда, тингловчилар «Озодлик» радиостанциясиз ҳам биладиган нарсалардан хабардор қилинмоқда, шу тариқа тўғри хабар тарқатяпмиз деган таассурот туғдириб, ёлғонни ниқобламоқчи бўладилар. Шу мақсадни кўзлаб, радиостанцияда совет матбуоти синчиклаб ўрганилади, унда танқид қилинган бирон-бир нуқсонлар қидириб топилиб, сўнгра «умумлаштирилади», шу йўл билан тингловчи «нақадар даҳшатли режим» шароитида яшаб турганлиги тўғрисида ўзи хулоса чиқариб олсин, деган йўсинда иш тутилади.

Яна бир усул шуки, у ёки бу, салмоқли ёки унчалик салмоқли бўлмаган совет адабий тексти ўзларига мослаб «талқин этилади». Авторнинг хаёлига ҳам келмаган «махфий фикр» шу текстдан қидириб топилиб, биринчидан, СССРда «норози бўлаётганлар бор» деган гапни, иккинчидан эса, «юқоридан бўлаётган тазйиқ» остида авторлар «цензурани чалғитиб» ниқобли тил билан гапиришга мажбур бўлмоқдалар» деган гапни «исботлаш»га уринадилар.

Юқорида номи зикр этилган Юрасов машҳур «Фронт шофери қўшиғи»ни қай аҳволга солганлигини ҳеч унутмайман. Қўшиқда қуйидаги сатрлар бор: **Ўлим бизга эрталик қилар, уйда ҳали ишларимиз кўп!**

Хўш, бу сатрларни «Озодлик» эҳтиёжларига қандай қилиб мослаш мумкин? Бўҳтон устаси Юрасов мослашга муваффақ бўлди. «Бу йигитлар» уйларига қайтиб боргач, «баъзи кишиларнинг адабини бериб қўйиш» ниятида эмишлар! Ўзининг ҳайратомуз «анализи» пировардида автор тез орада «уларнинг ишларини эшитиб қолиш» умидини билдиради.

Яқин вақтларгача редакция «адабиётшунослари» орасида Шонфельднинг (Игнатьев) айтгани айтган, дегани деган эди. У совет ёзувчиларининг ҳар бир сафарини, ҳар бир сўзини жуда синчиклаб кузатиб борар ва адабиёт соҳасидаги мишмишлар ва иғво гапларни ҳам назардан четда қолдирмасди. Шонфельд совет адабиёти шаънига ифлос гапларни айтар экан, гоҳ шизофрения дардига мубтало бўлган Тарсисга, гоҳ Анатолга (собиқ Кузнецовга) таянар эди, энди бўлса Солженицинга осилиб олди.

Бу ўринда мен «Озодлик» радиостанцияси билан Солженицин ўртасидаги алоқаларнинг тафсилотини айтиб ўтирмайман. Бу «Власовчи адиб» босиб ўтган йўл газетхонларга яхши маълум. Фақат шуни айтиб ўтмоқчиманки, энди Солженицин СССРдан ҳайдаб чиқарилгандан кейин бу дарғазаб кимсанинг кимлиги Ғарб жамоатчилигига анча равшанлашиб қолди, шу сабабли у назардан қола бошлади. Энди «Озодлик» радиостанцияси Максимов, Галич ва шу кабиларни «машҳур совет ёзувчилари» ва «Россиянинг ватанпарварлари» деб кўрсата бошлади.

Ёлғон-яшиқ ва туҳмат тўқишнинг бошқа бир соҳадаги мисолини айтиб ўтай. «Озодлик» радиостанцияси мамлакатимиздаги миллатлар орасига нифоқ солиш йўлидаги беҳуда уринишларидан ҳамон воз кечгани йўқ. Радиостанциядагилар «Туркистондаги бир илмий ходим!»га илмий унвон берилмапти, деган гапни эшитиб қолишибди (шундай воқеа аслида содир бўлганми ёки йўқми, аммо «Озодлик» радиостанцияси буни «руслар туркистонлик олимларни юзага чиқармаяпти» деган факт сифатида талқин этди). Аммо бу воқеа ғалати тус олиб кетди. Аввал бошда бу олим «туркистонлик» деб эълон қилиниб, бу ҳақда туркман тилидаги эшиттиришда хабар берилди. Кейин уни грузинга айлантиришиб, шу хабарнинг ўзини грузин тилида сўзма-сўз такрорлашди.

МРБнинг «КЎЗ-ҚУЛОҚЛАРИ»

Аммо АҚШ марказий разведка бошқармаси (МРБ) «Озодлик» радиостанциясига топширган ифлос иш шулар билангина чекланмайди.

Радиостанцияда СССР халқларининг турли тилларида эшиттириш бўлимларидан ташқари, Совет Иттифоқидан берилган радиоэшиттиришларини ёзиб олиб, ўрганадиган бўлим ҳам бор. Бу бўлимнинг кучли ва ўта сезгир антенналари Совет Иттифоқига қаратиб қўйилган. Шу антенналар ёрдамида «Озодлик» радиостанциясининг ўзи учун ёки унинг хўжайинлари учун диққатга сазовор бўлган бирон-бир гапни «ушлаб олиш» умидида бизнинг ички эфиримизга «қулоқ солиб» туришади.

Геология-разведка партиялари, аэродромларнинг диспетчерлик бўлимлари, олис сафардаги кемалар ўртасида бўлган гаплашувлар магнит плёнкасига ёзиб олинади. Менинг эски танишим ва менга «ҳомийлик» қилган МРБнинг таниқли ходими доктор Вест бошчилигидаги махсус сектор, «махфий мониторинг» булардан ташқари ГФР территориясининг ўзидаги ҳамма «диққатга сазовор» гаплашувларни, шу жумладан чет эл элчихоналари ва миссиялари ўртасидаги гаплашувларни ҳам ёзиб олиб, тинглаб турарди.

Энди МРБнинг Ғарбий Европанинг турли мамлакатларидаги найранглари шармандаларча фош бўлиб қолганидан кейин, Вест-Эдвардс ГФРдан жуфтакни ростлаб қолди, ҳозир у МРБнинг марказий аппаратида ишлаб турибди, у бошлиқ «махфий мониторинг» эса «Озодлик» радиостанцияси биносидан олиб кетилиб Америка армиясининг ГФРдаги казармаларига яшириб қўйилди.

«Озодлик» радиостанцияси пинҳона, аммо мустаҳкам алоқа боғлаб турган муассасалар орасида «Америка армиясининг Россияни ва Шарқий Европа мамлакатларини ўрганишга ихтисослашишни ошириш институти» менга яхшироқ таниш. Бу институт, кўпроқ ўзининг аввалги номи «Детачмент Р» — «Отряд Р» (Россия) номи билан маълум. «Детачмент Р» 1947 йилда ташкил этилган пайтдан бери Ғарбий Германияда — аввал бошда Обераммергауда, кейинги 11 йил ичида эса Гармиш-Партенкирхенда иш кўриб келмоқда. Унинг бошлиқларидан бири «дунёда бирдан-бир ўзига хос олий ўқув юрти» деб атаган бу «институт»нинг вазифаси нималиги ўз номидан кўриниб турибди.

1967 йилда мен Америка махфий хизмат муассасаларининг вакиллари — полковник Тони Мейсон билан юқорида номи зикр этилган доктор Билл Вестнинг тавсиясига биноан айни шу институтга ўқитувчиликка юборилдим. Шу ерда салкам 4 йил ишладим.

Бир вақтлар МРБ шу «олий мактаб»ни ташкил этганида, «ўқитувчиларга» «студентлар» учун уларнинг бўлажак «уруш ҳаракатлари майдони»га иложи борича ўхшаш бўлган шароитларни яратишни топширган эди. Хўш, бу топшириқ қандай бажарилди? Масалан, синфлардан бирида совет офицери қиёфасидаги манекен турибди. «Отряд Р» да ўзининг «бадиий ҳаваскорлик ансамбли бор», унинг қатнашчилари «Азиз далалар», «Катюша», «Москва оқшомлари» қўшиқларини айтишади, «гопак», «бариня» ва ҳатто «молдовеняску» рақсларига тушишади, Чеховнинг «Тўй» пьесасини ижро этишади. Бўлажак разведкачилар украинча борщ ва сибирча чучвара тайёрлашни билишади...

Рус тилида нашр этилган 1970 йилги «Битириб чиқувчилар хотиралари» деган нашр менда сақланиб қолган. Унда базми-жамшидлар ва «Шарқий Европанинг сўнгги латифалари» тўғрисидаги андишасиз эсдаликлар орасида диққатга сазовор гаплар ҳам учраб қолади. Мана, «четдан» таклиф этилган докладчилар рўйхати: «Озод Европа» радиостанциясидан Фред Айдлен; «Озодлик» радиостанциясидан Билл С. Вест; «Озод Европа» радиостанциясидан Зденко Антич; «Озодлик» радиостанциясидан Кейт Буш; «Озодлик» радиостанциясидан Орест Нейманис...

«АҚШ армиясининг институти» билан Мюнхен радиостанцияси ўртасидаги алоқалар шу кунгача ҳам давом этиб келмоқда.

* * *

Бу гапларга яна нималарни илова қилиш мумкин? Ўз тажрибамга асосланиб, тўла ишонч билан айта оламанки:

— «Озодлик» тўлқинида чиқадиган бирон кишига ишониб бўлмайди:

— Ҳатто унинг номига ҳам ишониш мумкин эмас, чунки унинг номи ҳам сохта бўлади;

— «Озодлик» тўлқинида эшитиладиган бирон сўзга ишониб бўлмайди, чунки бу сўз ёлғондир.

Юрий МАРИН.
(«ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА» 1976 йил, 4 февраль).

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 14 февралда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.35 — Телефильм. 17.40 — «Камалак» клуби. 18.20 — «Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини амалга оширамиз». 18.35 — **«Ахборот».** 18.50 — «Рақслар гулдастаси». 19.15 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 19.45 — **«Ахборот».** 20.00 — «Съезддан — съездгача. Совет Грузияси». 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — XII қишки Олимпия ўйинларида (фигурали учиш). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — МОСКВА. 20.00 — Ўқув кўрсатуви (Тошкент). 21.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.30 — Концерт. 22.10 — Нознеъмат бунёдкори. 22.40 — **«Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади»** (телевизион бадиий фильм, 4-серия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Болалар учун фильм. 19.30 — Концерт. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — **«Мен Тянь-Шанман»** (бадиий фильм, 1-серия).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да **Бой ила хизматчи,** 14/II да **Қароқчилар.**

Кино

Тонгдан тонггача — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).
Ивановлар оиласи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА», «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).
Дерсу Узала — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «НУКУС» (тоқ соатларда).

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, алоқа ходимларининг республика касаба союз комитети ва «Узгипросвязь» институти коллективи шу институт бошлиғи
Воҳид Йўлдошевич ЙЎЛДОШЕВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент ЛЕНИН проспекти № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.